

DOLENSKI LIST

STUDIJSKA KNJIŽNICA
MIRANA JARCA
NOVO MESTO

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUD ... NOVO MESTO

LASTNIK IN IZDAJATELJ. Okrajni odbor SZDL Novo mesto - izhaja vsak tretji - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtletna 150 din; priročila je vnaprej. Za izvozom 1200 din oziroma 1 amer dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu številka 606-70/3-24

Stev. 41 (499) LETO X.
NOVO MESTO, 15. OKTOBRA 1959

UREJUJE uredniški odbor - Odgovorni urednik Tone Gošnik - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Cesta komandanta Staneta 30 - Poštni predal Novo mesto 33 - TELEFON uredništva in uprave št. 127 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA Casopisno podjetje "Delo" v Ljubljani

BELO IN ČRNO NA SITU

Na 9. redni seji obeh zborov OLO Novo mesto v sredo, 7. oktobra, je bilo na dnevnem redu poročilo o delovanju državne uprave, poročilo o delu Sveta za splošne zadeve, ki je zajelo tudi problematiko krajevnih odborov, poročilo o osnovah plana kmetijstva v kraju za leto 1960 ter nekaj splošnih točk. Sejo je vodil podpredsednik OLO Viktor Zupančič; prisoten je bil tudi podpredsednik republiškega Izvršnega sveta dr. Jože Vilfan. O delovanju svetov in problematiki krajevnih odborov ter o planu kmetijstva poročamo v posebnih sestavkih.

Poročilo o delovanju državne uprave je prikazalo kadrovske stanje v OLO in občinah. Kvalifikacijski sestav je zelo slab. Visokokvalificirana mesta so zasedena 30%, višje 31%, srednje 50%, nižje kvalificiranih uslužbencev pa je enkrat več kot določa sistematizacija. Skupno je nezasedenih 31% delovnih mest, veliko število delovnih mest, ki zahtevajo visoko, višjo in srednjo izobrazbo, zasedajo uslužbenci z nižjo izobrazbo. V občinah je slika še slabša. 13% uslužbencev bi moralo imeti visoko izobrazbo, 4% višjo, 50% srednjo, ostali nižjo. Dejansko pa dela na občinah 4% uslužbencev z visoko izobrazbo, 1% z višjo, 12% s srednjo in 83% uslužbencev z nižjo izobrazbo. Resna ovira pri odpravljanju takega stanja je v tem, da ostala področja gospodarstva nudijo strokovnjakom z visoko in višjo izobrazbo boljše ekonomske pogoje kot državna uprava. Dotok strokovnjakov je sicer zagotovljen s

študenti, toda ti bodo do telesa v daljšem razdobju. Številčni pregled rešenih in nerešenih predmetov in pritožb v tajništvih OLO in po občinah daje kaj nerazveseljivo sliko, saj je ponekod od 18 do 54 odstotkov vloženih predmetov in pritožb ostalo nerešenih. Tudi s strokovnim izpopolnjevanjem uslužbencev, predvsem pa s pravilno razvrstitvijo kadrov, bo treba reševati nastete težave. Ker morajo ljudski odbori do konca letošnjega leta izpolniti določila novega zakona o organizaciji uprave LO, naloge niso majhne.

ZAKAJ JE DRŽAVNA UPRAVA POMEMBNA?

V razpravi, ki se je po obeh poročilih le stežka odvila, je ob koncu sodeloval tudi podpredsednik republiškega Izvršnega sveta dr. Jože Vilfan. Razvoj odpravne je oteževalo to, da odborniki pred sejo niso dobili odgovorov na pritožbe. Dr. Vilfan je v kratkih besedah zelo kritično ocenil dosedanje delo državne uprave v našem kraju in odnose med upravnimi in družbenimi organi. Pokazal je slabosti in tudi rešitev zanje. - Povzemanje osnovne misli vseh ki so razpravljali.

Od organizacije državne uprave je odvisno pravilno funkcioniranje.

Dr. France Hočvar - novi veleposlanik na Poljskem

Z ukazom predsednika republike je bil 28. septembra imenovan za novega izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ na Poljskem tovariš dr. France Hočvar, dosednji veleposlanik naše države v Romuniji.

Skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje.

Včeraj dopoldne je bilo v Novem mestu V. redno zasedanje skupščine Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, na katerem so udeleženci razpravljali predvsem o delu samoupravnih organov socialnega zavarovanja in o poslovanju poročilo o poslovanju zavoda za 8 prvih mesecev leta 1959. Obširneje bomo o skupščini poročali prihodnji teden.

miranje javnega življenja in razvoj demokracije ter uveljavljanje pravic državljanov. Odborniki so ugotovili, da čutiljo premajhno povezavo z državnim upravnim aparatom med sveti in občinami ter sveti in OLO. Enako slabost je opaziti v povezavi med krajevnimi odbori in občinami. V delovanju delavskega samoupravljanja je mnogo bolj čutili kolektivnost dela in njegovo povezanost z upravo podjetja. Kdo je kriv, da je v državni upravi slabše? Kriva je državna uprava, ker odbornikom ni pravočasno dostavila gradiva za sejo in ga torej niso uspeli predelati in priti na sejo pripravljeno. Njihova naloga je bila odločiti o tem, kaj je dobro in kaj je slabo. To jim je bilo onemogočeno, ker je bila tudi tokrat uveljavljena stara praksa o postavitvi odbornika pred izvršeno dejstvo.

Se nekaj zanimivih števil o stanju nerešenih predmetov po tajništvih OLO in občinah. Najprej okrajna tajništva: Tajništvo za gospodarstvo je imelo ob polletju 30% nerešenih vlog. Tajništvo za delo 54%, Tajništvo za šolstvo, prosveto in kulturo 37%. Tajništvo za zdravstvo in socialno varstvo 21%, občine 35% vseh zadev, ki so jih reševale na prvi stopnji. Takšen način demoralizira državljane, ki so izročili vloge organom oblasti. Nedvomno je državna uprava opravila velike naloge in tudi napredovala, toda te številke so zastrašujoče. Nepsprečljivo je opravitevanje, da so številni predmeti rešeni, pa jih tajništvo ne more dati naprej, ker je preveč oddeljeno od sedeža OLO in te predmete stalno potrebuje. Zakaj potem poročamo, da so predmeti nerešeni in ali res nismo sposobni izdelati analize tarinarnih pravilnikov, ki bi nam nato, ko smo jih potrdili, nudila vse potrebne podatke, namesto da brskamo vsak dan po arhivu in iščemo vsak podatek posebej?

Trdimo, da je kvalifikacijski sestav zaposlenih nizok, dopuščamo pa, da so strokovnjaki z visoko izobrazbo načelniki, administratorji in strojepisci hkrati in torej le 60% zaposlenice bi delo pravilno razvrstili, bi jih bilo preko noči za 40% več. Močnosta za izboljšanje stanja, ki jih nismo izkoristili, torej so.

VOLIVEC, ODBORNİK, UPRAVNI ORGAN

V takšnem vrstnem redu bi moralo potekati izvrševanje oblasti. Ugotovili smo, da odborniki dopuščajo, da jih upravni organ postavlja pred izvršeno dejstvo. Naši smo tudi vzroke za to. Odborniki morajo upravnim organom pomagati.

morajo pa od njih zahtevati, da jim pravočasno nudijo gradivo za seje. Le tako se bodo mogli seznaniti z zadevo, preden o njej odločajo. Ta plat zadeve je bila doslej tako na OLO kot tudi na občinah zamerjena. Je še ena stran, ki o njej na seji OLO niso razpravljali, pa je prav tako pomembna. Na vprašanje, zakaj so odborniki doslej dopuščali takšno stanje, lahko odgovorimo še na en način: premalo so povezani z volivci, ki so jih izvolili za svoje predstavnike! Kdaj in kolikokrat jim poročajo o svojem delu? Ali poznajo njihove želje in težnje v taki meri, da jih morejo zastopati? Najbrž ne, ker dvomimo, da bi sicer dopuščali, da jih kot odbornike državna uprava postavlja v tak položaj in bi se gotovo bolj revolucionarno zavzeli za svoje pravice.

Ugotavljamo, da je tudi glede povezave odbornikov z volivci vrzel. Če te vrzeli ne bi bilo, ne bi imeli priložnosti na sejah OLO opazovati odbornike, ki spijo ali berejo časnik, namesto da bi spremljali delo seje.

Predsednik Vrhovnega sodišča LRS tov. Vladimir Krivic na nedeljski suhorski proslavi

»Dragi tovariš Tito, dragi tovariši! Ljudska mladina Jugoslavije s ponosom in radostjo pokoleni, ki pripadajo socialistični Jugoslaviji, proslavlja štiridesetletnico Komunistične partije in SKOJ, praznik revolucionarnega boja naših narodov in izbojevanje zmage vseh herojev, revolucionarjev in komunistov, ki so napravili našo mladost srečno, močno in socialistično... S temi besedami začnejo pozdravno pismo CK ZKJ in predsedniku Titu, ki so ga poslali s sobotne slavnostne seje CK LMS. Slovostnosti so se udeležili tudi predsednik Tito in drugi politični ter državni voditelji. V nedeljo je bilo v Beogradu veliko mladinsko zborovanje 45.000 mladincev in mladink; govoril jim je dolgoletni sekretar CK SKOJ Rato Dugonjič. Dejal je med drugim, da so v vse napore naših narodov za lepši in srečnejši jutrišnji dan vtikali tudi napori mladine, sadovi njenih pobud in predlogov v delavskih svetih, združenih in drugod. — Kot doslej, tako bo tudi po svečanih proslavah ob 40-letnici ustanovitve KPJ in SKOJ treba prenašati na sedanja pokolenja nestrastno in vztrajnost, ljubezen do dela in upoštevanja najmanjših opravkov, in kar je najvažnejše: negovati tovariško odkritost in tovariško pomoč, da bomo kao nalogam socialistične graditve z združenimi močili.

Darilo maršala Tita Zvezi borcev

V nedeljo dopoldne je predsednik republike Josip Broz Tito sprejel generalnega sekretarja Zveze borcev V. Stolišča in se pogovoril z njim o delu ZB in še posebno o reševanju različnih problemov borcev, invalidov, njihovih družin in otrok padlih borcev ter žrtev fašizma. Kot svojo pomoč za nadaljnje razvijanje socialne dejavnosti Zveze borcev je predsednik Tito izročil znesek 5 milijonov dinarjev, ki ga je prejel kot avtorski honorar za nedavno objavljeno novo izdajo svojih del.

VREME

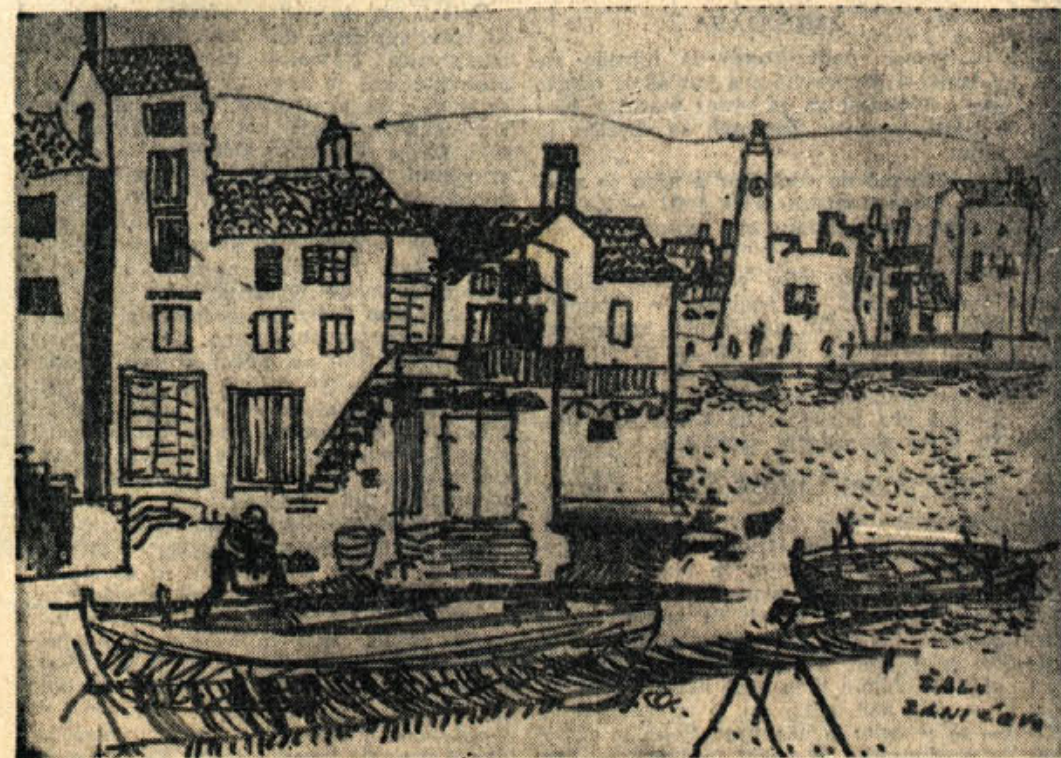
ZA ČAS OD 16.—25. OKTOBRA

Okrog 17. oktobra pričakujemo kratkotrajno poslabšanje vremena, z močno ohladiitvijo, sicer bo suho oziroma lepo vreme trajalo približno do 20. oktobra.

V nadaljnjem poteku se bo nagibenje k padavinam povečalo, a nekako od 25. oktobra dalje pričakujemo močno deževje s ponovno ohladiitvijo, in kaže, da bo v zadnjih dneh oktobra snežilo do nižine. V. M.

STROKOVNO VODSTVO PO RAZSTAVI BOGDANA BORČIČA V NOVEM MESTU

Dolenjski muzej vabi vse ljubitelje umetnosti, da pridejo danes v četrtek ob 18. uri na ogled razstave akademskega slikarja Bogdana Borčiča v prostorih muzeja. O sodobni slovenski umetnosti in o delu slikarja B. Borčiča bo govoril umetnostni zgodovinar Ivan Komelj.

Bogdan Borčič: KOMIŠKI MOTIV — 1959

Pravniki na Suhorju

11. oktobra je bil na Suhorju pri Metliki zbor slovenskih pravnikov. Razen pravnikov in ostalih gostov so se ga udeležili še dr. Marjan Breclj — sekretar za blagovni promet Zveznega izvršnega sveta in prvi predsednik društva pravnikov, dr. Maks Snuderl — zvezni poslanec in predsednik Zakonodajnega odbora Zveze ljudske skupščine, dr. Jože Vilfan — podpredsednik Izvršnega sveta LRS, dr. Tomšič — predsednik bratskega društva »Pravniki iz Trsta ter več predstavnikov političnih organizacij in ljudske oblasti. Zborovanje, ki je bilo posvečeno 40. obletnici KPJ in 16. obletnici prvega zbora pravnikov-partizanov, ki je bilo na Suhorju, je pričel in pozdravil goste dr. Teodor Tominc, predsednik društva pravnikov LRS. Za njim je spregovoril član Izvršnega komiteja Zveze komunistov Slovenije in predsednik Vrhovnega sodišča LRS Vladimir Krivic.

V začetku je tovariš Krivic dočel, da sodita Kočevski zbor odposlancev in prvi zbor slovenskih pravnikov v vojaško in politično zelo razgibano obdobje. Naša Komunistična partija s Titom na čelu, ki je bila edino moralno upravičena in dolžna vzeti vodstvo naših narodov v svoje roke, je znala ohraniti enotnost ljudstva in naroda. Ta enotnost je bila naša največja vrednota, ki se je opirala na delovni heroizem delavstva, razreda mladine, žena in delavske inteligence. To je

istih slojev, ki so bili v stari Jugoslaviji najbolj izkoristeni. — Skratka lahko rečemo, da pomeni Zbor odposlancev slovenskega naroda v Kočevju vzpon naše ljudske vstaje na raven prve pravno oblikovane državnosti ter demokratično organizirane in legalne ljudske oblasti na Slovenskem in v Jugoslaviji. Zato je to dogodek, ki je po svoji pomembnosti edinstven v vseh naših dosedanjih slovenskih zgodovini. Njegov pomen šega daleč preko domačih meja. Zasluzil si je častno mesto v zgodovini boja narodov Jugoslavije, pa tudi narodov Evrope.

Afirmacija naše nove, v široki ljudski revoluciji porojene državnosti in suverenosti je vtišnila pečat prvemu zboru slovenskega naroda. (Nadaljevanje na 2. strani)

Lani 45 - letos 117

premiranih delovnih mest v NOVOTEKSU

Vzvodni tkalskih strojev v Novoteksu drsijo sem in tja. En premik vzvoda na stroju — to je en vtok. Vsak nov vtok pomeni droben korak bliže uresničitvi plana. Do konca avgusta letos so v Novoteksu naredili 301 milijon 755 tisoč vtokov. Letošnji proizvodni plan so do tega časa finančno dosegli s 784 milijoni 391 tisoč dinarji — to je presežek za pet odstotkov. Čeprav je letos zaposlenih enako število delavcev kot lani, so v enakem času ustvarili za 15 milijonov dinarjev vrednosti več kot lani. Kakovost izdelkov so dvignili za 1,33 odstotka. To je nekaj skopih števil, ki glasno govorijo o napredku, skrivajo pa v sebi mnogo tega, kar je moral prestati kolektiv Novoteksa, preden je te uspehe dosegel.

PREUSMERITEV PROIZVODNJE

Novoteks proizvaja mikano in česano blago. Med mikana štejejo blaga srednje kvalitete, medtem ko so česana blaga najboljše kvalitete, navajeni smo jih nazivati kamgarni. Do letošnjega leta so v Novoteksu pospeševali predvsem proizvodnjo mikanih tkanin, saj so lani konec avgusta izpolnili letni plan teh z 68,6 odstotka, plan česanih pa s 63,3 odstotka. — Prejo za mikane tkanine je namreč mnogo lažje dobiti kot ono za kamgarni. Nova predilnica volnenih vlaken v Metliki je položaj močno spremenila. Novoteksu je omogočila boljše preskrbo z volnenimi vlakni za kamgarni.

Ker je povpraševanje po kamgarnih večje od povpraševanja po mikanih tkaninah, so proizvodnjo letos preusmerili predvsem v kamgarni. Ker so ti dražji od mikanih tkanin, zagotavlja taka proizvodnja tudi večji finančni učinek. Kamgarni blago je gostejše kot mikano in po-

POCENILI SO PROIZVODE

Večina delavcev je lani delala mikano blago. Proizvodnja je enostavnejša in tudi napake je lažje prikriti. Letos dela večina delavcev kamgarni. Ker je napake na tem blagu težko prikriti, so posvetili mnogo pozornosti kvaliteti in jo uspeli izboljšati za 1,33 odstotka v primerjavi z lanskim letom. Lani je bilo le 92 odstotkov proizvodov uvrščenih v prvo vrsto, letos pa že 93,33 odstotka.

Razen tega so letos proizvodnjo tudi pocenili, saj je letošnja cena njihovih kamgarnov pri metru za 600 do 800 dinarjev nižja kot lani. Proizvodnjo česanega blaga so do konca avgusta uresničili 161 odstotno, proizvodnjo mikanega pa 34,4 odstotno. Do konca avgusta letos so fizični obseg planirane proizvodnje uresničili 53,4 odstotno. Ze v začetku pa smo poudarili, da proizvodnja kamgarnov omogoča velik finančni učinek.

TUDI PREMIJE IN TOPLI OBROKI POMAGAJO

Delavci so se morali na proizvodnjo česanih tkanin šele privajati. Pri tem je mnogo pomagal tarifni pravilnik Lani je bilo premiranih in podjetju le 45 ljudi, po novem pravilniku pa prejema premije 117 ljudi. Po učinku je plačanih 95 odstotkov ljudi. Po kolektivnih normah delajo v česalnici, predilnici in pripravi za tkal-

nico. Delavci v preputri in barvarni so plačani po finančnem učinku proizvodnje svojih oddelkov. Kvaliteta izdelkov je v mnogem odvisna od teh oddelkov, zato so odločili: če bo odotek blaga prve vrste večji, bodo večji tudi vaši prejemki. Mazanje stroja zelo vpliva na proizvodnjo. Stroj se manjkrat zatankne, če je bolj mazan. Odkar so mazali stroje plačani od učinka proizvodnje strojev, ki jih mazajo, stroji manjkrat stoje in tudi delavci so zadovoljne.

STORILNOST ZA 9,1 ODPSTOKA VIŠJA

Za 9,1 odstotka so povečali letos storilnost v primerjavi z lanskim letom. Povečali so proizvodnjo in obseg dvignili kvaliteto izdelkov. Znižali so prodajne cene svojih izdelkov. Kako je to mogoče? Odgovor je dokaj preprost, čeprav skriva v sebi tudi velike napore kolektiva, ki je te zmage dosegel. Prisluhnite!

Obrat družbene prehrane razdeli vsak dan 250 toplih obrokov hrane med delavce. Storilnost je pričela vidno rasti takoj ko so ta obrat ustanovili. In še nekaj je — način nagajevanja odlično vpliva na storilnost. Fodeti smo že, da je bilo lani po premijskem pravilniku premiranih 45 ljudi, v tovarni, letos pa je to število naraslo na 117 ljudi. Kolektiv je spoznal velike prednosti novega načina nagajevanja. Pravilno ga je uporabljal in uspeli so že videti. Niso se zadovoljni, novi način nagajevanja izpopolnjujejo, ker nudi široke možnosti za nadaljnji razvoj proizvodnje. Želijo, da bi se izpopolnjevali še naprej in pomagali tako njim in vsem potrošnikom dobiti boljše blago po nižji ceni.

Pravniki na Suhorju

(Nadaljevanje s 1. strani)

venških pravnikov. Toda suhor. Eki zbor pravnikov ni bil nikak zbol formalni odmev velikih dogodkov časa. Njegov pomen je predvsem v tem, da je spregovoril samostojno, iniciativno, zavzeto in revolucionarno v imenu tistega dela narodne inteligence, ki je ozko, ma ki bi morala biti v družbi nosilec pravne teorije in prakse, najzavnejši činitelj v sistemu izvajanja pravne ureditve. Njegov pomen je se posebej v tem, da je sklepe koveškega zbora odposlanec slovenskega naroda podpril tudi s pravniki in mednarodnimi argumenti. Vse to je Suhorski zbor obširno izvedel s 7 referatov, razpravo in resolucijo, ki so s teoretičnih in praktičnih pravnih vidikov obravnavali razne probleme graditve novega ljudskega prava, demokratične oblasti in sodstva. Na zboru je bila izrečena tudi še danes ponekod aktualna kritika pravnega formalizma in dogmatizma.

Dalje je tovarš Krivic govoril o udeležbi pravnikov v naši revoluciji. Iz njihovih vrst je izšlo 14 narodnih herojev, od katerih je dalo 7 svoje življenje za našo boljšo bodočnost. Dalje se je ustavitil tudi ob vlogi pravnikov v naši povojni graditvi, potem pa je nadaljeval:

— Ugotoviti moramo predvsem, da naš novi pravni in še posebno pravosodni sistem kljub prejemljeni osnovni stabilizaciji še ni dovršen. Tu ne mislim zgolj na normalni razvoj in spremembe, ki so potrebne v vsaki in zlasti v tako hitro in na novih osnovah razvijajoči se držbi, kot je naša.

Gre za dejstvo, da naš novi gosposarski sistem in sistem delavskega, komunalnega in družbenega samoupravljanja še

ni dobil povsem aдекватnega izraza in opore v naših pravnih normah in pravnem sistemu. Gre predvsem za pravno zaščito samoupravnih pravic in ustrezno vskladitev te materije. To seveda ni niti manjšaj lahka naloga.

V najtesnejši zvezi s tem se seveda postavlja tudi vprašanje vskladike pravosodnega sistema s novimi družbenimi pogoji, da bi omogočili hitrejšo in učinkovitejšo zaščito pravic samoupravnih organov in pravic neodposlanca proizvajalca ter državljanov, ki se postajajo in bodo bolje postajajo glavni in sv-

vestni nosilci našega družbenega razvoja.

V nadaljevanju je Vladimir Krivic nakazal še nekatere druge osnovne naloge slovenskih pravnikov v bodočnosti.

Po govoru tovariša Krivica so poslali še pozdravni brzojavki podpredsedniku zveznega izvršnega sveta in članu društva pravnikov Edvardu Kardelju in Centralnemu komiteju Zveze komunistov Slovenije. Sledil je krajiški kulturni spored, v katerem je sodelovala metliška godba, recitatorica in pionirski pevski zbor osnovne šole iz Metlike.

SVETI IN KRAJEVNI ODBORI V NOVI LUČI

O delovanju svetov in problematiki krajevnih odborov je na zadnji seji OLO poročal predsednik sveta za splošne zadeve Ljudvik Kebe. Poročilo je zajelo pravzaprav le problematiko dela sveta za splošne zadeve, vendar pa je ta problematika tako splošna, da jo brez strahu lahko razširimo na vse svete.

Upravni organi pogosto odločajo brez predhodne konzultacije s sveti. Seje sveta so nedovoljno pripravljene, ker je gradivo, ki ga dobijo, premalo analitično obdelano. Odnosi organa državne uprave do svetov in zakonito niso vedno pravilni. Zakonodajca tega vprašanja ni rešila, je pa bistveno, ker so sveti državnodružbeni organi. Skrbeti morajo za pravilno reševanje oblaštevskih zadev in vzporedno s tem za pravilni razvoj organov družbenega upravljanja. Opaziti je zelo malo neposrednega sodelovanja članov svetov z organi družbenega upravljanja na sejah svetov. Da bi odpravili neštete pomanjkljivosti, morajo izdelati občine in OLO poslovniške za ločne in skupne seje svojih zborov, ter poslovniške za delo svetov.

Krajevni odbori se kot nova oblika in pomožni organ občine še niso uveljavili. Občine so njihovo število preveč zmanjšale, na njih skušajo prenesti občinske in celo upravne pristojnosti. Povezava med občino in KO ni najboljša. KO je organ družbenega upravljanja. Obravnavati bi moral probleme svojega področja z voljci in dajati občini predloge, ki bi jih ta morala upoštevati. Taksno vlogo KO so doslej na občinah malokje upoštevali. Občine jim niso nudile niti strokovne niti materialne pomoči, čeprav bi prav KO bilo lahko dragocena pomoč pri njihovem delu. Zaradi neprestanega zmanjševanja števila KO imajo ti teritorialno že preveliko območje. To jih pri izpolnjevanju nalog ovira. Svet za splošne zadeve je predlagal, naj bi območje krajevnih odborov zmanjšali, povežemo z občinami pa okrepili tako, da bi bili odborni občinskega zbora proizvajalcev hkrati tudi članj krajevnega odbora. Občine naj v statutih določijo svoje odnose do KO in poskrbijo za tesnejšo obojestransko sodelovanje.

Dejavnost krajevnih odborov ni pospešilo tudi obvezno poročanje dvakrat na leto, ki bi ga moral podati odbornik o svojem delu občini. Za uspešnejše delovanje krajevnih odborov morajo dati občine na razpolago tudi materialna sredstva v svojih proračunih. Občine naj na krajevne odbore vplivajo tudi tako, da bodo tam, kjer ni stanovanskih skupnosti, kot družbeni organ skušali uresničiti naloge teh skupnosti.

Krajevni odbori se kot nova oblika in pomožni organ občine še niso uveljavili. Občine so njihovo število preveč zmanjšale, na njih skušajo prenesti občinske in celo upravne pristojnosti. Povezava med občino in KO ni najboljša. KO je organ družbenega upravljanja. Obravnavati bi moral probleme svojega področja z voljci in dajati občini predloge, ki bi jih ta morala upoštevati. Taksno vlogo KO so doslej na občinah malokje upoštevali. Občine jim niso nudile niti strokovne niti materialne pomoči, čeprav bi prav KO bilo lahko dragocena pomoč pri njihovem delu. Zaradi neprestanega zmanjševanja števila KO imajo ti teritorialno že preveliko območje. To jih pri izpolnjevanju nalog ovira. Svet za splošne zadeve je predlagal, naj bi območje krajevnih odborov zmanjšali, povežemo z občinami pa okrepili tako, da bi bili odborni občinskega zbora proizvajalcev hkrati tudi članj krajevnega odbora. Občine naj v statutih določijo svoje odnose do KO in poskrbijo za tesnejšo obojestransko sodelovanje.

Krajevni odbori se kot nova oblika in pomožni organ občine še niso uveljavili. Občine so njihovo število preveč zmanjšale, na njih skušajo prenesti občinske in celo upravne pristojnosti. Povezava med občino in KO ni najboljša. KO je organ družbenega upravljanja. Obravnavati bi moral probleme svojega področja z voljci in dajati občini predloge, ki bi jih ta morala upoštevati. Taksno vlogo KO so doslej na občinah malokje upoštevali. Občine jim niso nudile niti strokovne niti materialne pomoči, čeprav bi prav KO bilo lahko dragocena pomoč pri njihovem delu. Zaradi neprestanega zmanjševanja števila KO imajo ti teritorialno že preveliko območje. To jih pri izpolnjevanju nalog ovira. Svet za splošne zadeve je predlagal, naj bi območje krajevnih odborov zmanjšali, povežemo z občinami pa okrepili tako, da bi bili odborni občinskega zbora proizvajalcev hkrati tudi članj krajevnega odbora. Občine naj v statutih določijo svoje odnose do KO in poskrbijo za tesnejšo obojestransko sodelovanje.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Kljub nekaterim pomislekom v zadnji minuti so britanski konservativci na parlamentarnih volitvah 8. oktobra spet zmagali, in to tako, da imajo zdaj v spodnjem domu sto glasov absolutne večine (prej so jo imeli nekaj nad petdeset). Potemtiakom je konservativna stranka podvojila svojo večino v parlamentu.

To pa ne pomeni, da je tudi podvojila število glasov, ki so jih volivci dali zanjo. Čeprav se je konservativna večina podvojila, se je število glasov za torijevce povečalo samo za en odstotek. Sistem volilnih krožij v Britaniji je namreč takšen, da lahko prav neznatna večina glasov na pravem mestu in o pravem času nesorazmerno spremeni politično sliko v parlamentu. Z druge strani so liberalci na teh volitvah dobili več kot dvakrat več glasov kot na volitvah leta 1955, imajo pa zdaj prav tako šest sedežev, kot so jih imeli takrat.

Naj bo tako ali drugače, konservativci so zdaj trdno v sedlu za nadaljnji pet let. Po torijevski zmagi, ki ni prila nepričakovano, in po tako veliki večini v parlamentu, ki pa je prišla nepričakovano, je seveda mogoče razpravljati, kaj je prineslo konservativcem večino, kakor bi bilo seveda mogoče razpravljati, kaj ni prineslo konservativcem večine, če bi te volitve izgubili. Reči je mogoče to-le: gosposarski napredek v Britaniji in pa prispevek konservativne vlade k naporom za ublažitev mednarodne napetosti sta storiila svoje.

Vadili olajšanja je bilo slišati vsaj iz dveh glavnih mest: Washingtona in Bonna. Američani — kakor je znano — imajo dosti rajši opraviti s konservativci in isto velja tudi za kancelerja

Adenauerja, čeprav se ta še vedno kuja na Gaitskella in njegovev vztrajanje pri sklicanju konferenice na najvišji ravni. Značilno je, da je sovjetski fisk posvetil veliko pozornost volilnim rezultatom v Veliki Britaniji. Ko fisk analizira razloge za zmago konservativcev, poudarja, da se v tem stoletju še ni zgodilo, da bi ena stranka trikrat zapovrstjo zmagala na parlamentarnih volitvah v Veliki Britaniji. Toda čeprav «Pravda» piše, da se laboristom ni posrečilo dovolj izkoristiti slabosti v zunanje in notranjepolitičnem pro-

gramu konservativne stranke, pa «Izvestija» z druge strani priznava, da je imela predvolilna taktika konservativcev določen učinek. Po mnenju časopisa je bilo laboristom res težko zanikati dejstvo, da je bil Macmillan prvi izmed voditeljev dveh britanskih strank, ki je obiskal Moskvo, da bi se sestel s Hruščevim.

To bi kazalo, da tudi Moskva ni bila posebno zainteresirana, da bi zmagali laboristi. V zunanjepolitičnem pogledu se ne bi dosti spremenilo, vsaj kar zadeva sestanek na najvišji ravni in urejanje odnosov med Vzhodom in Zahodom. Edina večja razlika — če izvzamemo morda odnos do atomske bombe — bo v politiki britanske vlade do kolonialnih posesti v Srednji Afri-

ci. Sicer pa bi se laboristični voditelj Gaitskell težko pokazal večjega zagovornika sestanka na najvišji ravni od premiera Macmillana.

V novi vladi bo prišlo do nekaterih sprememb. Predvsem je treba omeniti odhod ministra za kolonije Lennox-Boyd, ki zapušta ta položaj na lasno željo. Upati je, da bo z njegovim odhodom traja pot za izpušitev predsednika afriškega kongresa dr. Bande. Kaže tudi, da je prišlo do spremembe v ministrstvu za delo, medtem ko bo sedenji zunanji minister Selwyn Lloyd najbrž obdržal ta položaj.

Notranja politika Velike Britanije bo še naprej potekala v znamenju boja proti inflaciji, za dvig produktivnosti dela, za previdno gosposarsko ekspanzijo in za krotitev sindikatov. Na laboristični strani pa bo verjetno prišlo do široke in globoke analize vzrokov, ki so povzročili poraz. Verjetno bo prišlo do določenih gibanj v stranki, ki bodo zahtevala jasnejše opredeljeno politiko in program, ki naj se ostreje razlikujeta od konservativnih. Spet utegne izbruhniti atomska debata v sindikatih in številno nezadovoljnejev z vodstvom stranke se bo prav gotovo povečalo. Govorili zdaj o kakih razcepih znotraj stranke, je preveč tevanje. Ni pa dvoma, da bo kritika laborističnega vodstva precej glasna in ostra.

Po volitvah

Notranja politika Velike Britanije bo še naprej potekala v znamenju boja proti inflaciji, za dvig produktivnosti dela, za previdno gosposarsko ekspanzijo in za krotitev sindikatov. Na laboristični strani pa bo verjetno prišlo do široke in globoke analize vzrokov, ki so povzročili poraz. Verjetno bo prišlo do določenih gibanj v stranki, ki bodo zahtevala jasnejše opredeljeno politiko in program, ki naj se ostreje razlikujeta od konservativnih. Spet utegne izbruhniti atomska debata v sindikatih in številno nezadovoljnejev z vodstvom stranke se bo prav gotovo povečalo. Govorili zdaj o kakih razcepih znotraj stranke, je preveč tevanje. Ni pa dvoma, da bo kritika laborističnega vodstva precej glasna in ostra.

Otroci spet zažgali 3.000.000

7. oktobra ob 15.15 je zagorelo gosposarsko poslopje Jožeta Frelaha iz Sentruperta. Požar so začetniki domači in gosposodni otroci, ki so se spravili v šupo koruzo peo. Poslopje je pogorelo do tal. Skupno s prodajem in vejejo količinno sem, ki je tudi pogorelo znaša škoda okoli 3 milijone dinarjev. Teden za tednom zažgajo otroci milijonske vrednosti, starši ste pa se vedno boljke brezbržni, da pušcate vlagalce in vzgladnike v dosegu otroških rok.

FIAT 1800 V TOVORNIJAK

V bližini vasi Omaljna pri Raki se je zgodila 11. oktobra ob 19.45 težka prometna nesreča. Zaradi

V tem tednu nabiramo

- LIST hribovske reše (500 dinarjev), sizenovca (180 dinarjev), trpotca ozkolinjske (70 dinarjev), robide (40 dinarjev), maline (40 dinarjev), bršljina — bršljan (70 dinarjev)
- RASTLINO siate rozge (60 dinarjev), hribovske reše (200 dinarjev), kopitnika s korenino (78 dinarjev), jeternika (150 dinarjev), vodne kresje (150 dinarjev), pitljevga dresna — moravka (40 dinarjev).
- Korenine beladone (140 din), arnike (350 din), bluša (180 din), gomolja jesenskega podneska (120 din), rumenega regrata (125 din), srčne moči (180 din), — korenine bluša in gomolje jesenskega podneska je treba razrezati kot gobe.
- PLODOVE česmina (120 dinarjev), črnega trna — oprance (50 dinarjev), bezga (100 dinarjev), šipka čelga (50 dinarjev), šipek luščen brez semena (180 dinarjev), glog — beli trn — medvedove bruske (50 dinarjev).
- Zeleni orešovi olupki, posušeni, morajo imeti svetlozrjavo barvo (60 dinarjev).

tehnične okvare je obstajal na avtospolno tovornjak H 8492, ki je vozil proti Ebnjužni in je bil pravilno osvetljen. Petnajst minut za njim je pripeljal ravno v tej smeri Fiat 1800 reg. št. TS 35623. Ki je vozil italijanski državljan dr. Boris Zajec. Njegov avto je pri vstopu v mesto, se je srečal z nasproti vozečim avtomobilom, katerega vožnja je bila verjetno oteplela. Ker pri srečanju ni zmanjšal brzine, ni opazil na česti stojesejša tovnjaka. Pri tečenju je dobil voznik hude poškodbe, njegova sestra Božena dr. Zajc-Lavrič pa je v smrtni nevarnosti. Oba sta v novomeški bolnišnici. Na obeh avtomobilih je škoda za 2,4 milijona din, od tega na italijanskem 1,8 milijona din.

Po avto cesti ni treba voziti brez opazila na vse varnostne ukrepe, posebno ne ponoči. Vozite raje bolj počasi, pa boste prišli prav gotovo in celi na cili!

VLAK V TRAKTOR

9. oktobra ob 7.15 je prišlo na nezavaranem železniškem prelatu v Sentovrencu pri Trebnjem do težje nesreče. Traktorist, ki je vozil Fergusonsa s prikolico, se pred prehodom čez prelaz ni prepričal, če na prosti ni vlaka. Lokomotiva se je zalečila v sredino traktorja in ga rinila 180 m daleč. Traktorist je bil hujše poškodovan, traktor pa je 90% uničen. Skupna škoda znaša okoli 2 milijona din, od tega na lokomotivi le 3000 din. Dve nesreče je prišlo po krovni traktorista, ki je bil pri prevozi čez prelaz nepreviden in nepazljiv.

Zaradi nepazljivosti je blo spet nekaj milijonov!

SMRT POD KOLESI

7. oktobra je vozil gramoz is Dobove proti Bizelskem traktor Steja s prikolico. Razen voznika so se peljali na traktorju in prikolici še vinjeni delavci. Delavec Karl Trampuš je med vožnje zaradi vinjenosti padel s traktorja pod prikolico, ki ga je povzročila do smrti. Kriv je bil voznik. Traktor ni za prevažanje ljudi!

Nesrečna smrt mladega dekleta

2. oktobra se je odpravila s kolesom Erna Hribarjeva iz Sutne v Kostonjevo, kjer je bila zaposlena v šivalnici perila. Ko vse odreže. Ljudje so mi dolžni in ne plačajo!

— Pa se vključite v socialistični sektor!

— Vi ste mladi, za vas bi to bilo. Jaz sem star, ne morem več tako urno delati kot včasih. S 6 ali 7 jurji, ki bi jih tam zaslužili, ne bi mogel živeti. — Sprejela sva denar in odšla. Mojster je ostal sam v delavnici, polni orodja. Na leto plača 36.700 dinarjev davkov.

ZMESNJAVA

— Dober dan! Takso za hibrido ste dolžni! — pozdravila sva kar skozl odprto okno. Prikazal se je obraz starejše žene z očali na nosu. Zagrnjeni so «božiči» in nato:

— Jaz nič ne vem, kar z njim se zme-nite. Ob dvajsetih pride jest! — Ko sva se oglasila opoldan, sva gospodarja res našla doma.

— Kot vsako leto, sem sproti plačal. Imam potrtilo. Le pogledite! — Ugotovili smo, da je plačal uslužbenec krajevnega urada že marca letos, mi ga pa terjamo konec septembra. Prejemnik je vplačilo pomotoma vpisal v blok za dohodnino. Zadevo sva preverila na Krajevnem uradu in se gosposdarju opravičila.

TUDI DOBRI LJUDJE SO NA SVETU

Stala sva pred neko hišo in premišljevala, kje bi našla številko 39. Hišne številke so bile po vojni že večkrat zamenjane. Nekateri jih niso našli, nekateri so jih zamenjali s sosedji in zmesnjava je popolna. Ko sva tako tuhtala, je na vratih hiše pred nama stala gospodinja. V obeh in obližju ji je igral nagajljv nasmeh.

— Oh, kar balte, saj je tu številka 39.

— Se je oglasila naenkrat. Roko je držal v predpasniku in nekaj mečkala. — Prej ko človek plača, prej je «fraj», — je po-

Kratke IZ RAZNIH STRANI

■ V Velikii skupščini OZN so gonili tri nove nestalne člano Varnostnega sveta, katerih mandat traja dve leti. Celjon in Ekvador sta bila nastje svetovna medtem ko se bje za izločitve tretjega nestalnega člana boj med Poljsko in Turčijo. Za Turčijo se potegujejo ZDA, Velika Britanija in Francija, za Poljsko pa predvsem vzhodne države. V č Glasgowu bi doslej prislo ne eni ne drugi državi potrebne dvotretjinske večine.

■ Britanska vlada je imela prvo sejo po volitvah. Prikažujejo, da bo ministarki predsednik Macmillan kmalu spročeli svoje namene glede sestave nove vlade.

■ Na sedenju začasne afriške vlade v Kairu so sporočili, da bo vlada odgovorna za prenositev odločene odločbe nekdanjega ministra Colive de Kromera. Sva pa bo ponovila svojo pripravljenost začeti pogajanja s francosko vlado, ki bi obsegala ne te prekinitve ognja, marveč tudi restitev celotnega afriškega vprašanja.

■ Sovjetska atomaska medplanetarna postaja se giblje po določenih poti. Ko je dosegla največjo oddaljenost od Zemlje, se ji je raketa začela znova približevati. Ko je bila najbolj oddaljena od Zemlje, je dosegla minimalno hitrost 8,4 km na sekundo. Potem je začela hitrost postopoma naraščati in bo tem večja, čim bolj se bo raketa približevala Zemlji.

■ Na otoku Rodosu sta se sestali ciprski nadškof Makarios in voditelj odposilne organizacije EOKA general Grivas. Pogovori, ki so trajali tri dni, so se končali s objavo skupnega sporočila, ki pravi, da sta oba državnika v duhu medsebojne razumevanja in skupanja proučila vprašanja, ki se nanašajo na Ciper, in tečaje v pripravah za izdelavo ustave nove republike.

■ Jugoslavija je povečala prispevek za razširjeni program tehnične pomoči in poseljni skid OZN od 80 na 90 milijonov dinarjev.

Trgovske podjetje ZELEZNINA NOVO MESTO sprejme

2 TRGOVSKA POMOČNIKA

1 FAKTURISTKO

SALDOKONTISTA ali SALDOKONTISTKO

s popolno srednjo šolo ali z nepopolno srednjo šolo, vendar s triletno prakso.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku ali po dogovoru. Pod 1. so lahko tudi trgovski pomočniki mešane saroke, ki imajo veselje do dela v železninski stroki.

LESNO INDUSTRIJSKO PODJETJE LJUBLJANA, obrat BOROVNICA

sprejme

večje število mojstrov za vodenje delovnih skupin in večje število kvalificiranih mizarjev

Na razpolago so sameka stanovanjska, hrana v obratni menzi.

Ponudbe pošljite na: Lesno industrijski obrat Borovnica.

POSLOVNA ZVEZA NOVO MESTO

razpisuje delovno mesto

REFERENTA za empažažo

Po možnosti naj ima izobrazbo kvalificiranega delavca v trgovini. Osebnih prjemiki po dogovoru. — Nastop službe takoj.

RAZPIS

Rezpisujemo

tečaj za pripravo kandidatov na mojstroski izpit.

Tečaj se bo pričel pri Okrajni obrtni zbornici v Novem mestu ob koncu oktobra ali v začetku novembra t. l. Rok za pismene ali ustne prijave je 28. oktober 1959. Hkrati obveščamo vsa obrtna podjetja in zasebne obrtnike, da se bo predvidoma v mesecu januarju 1960 pri tej zbornici pričela šola za vodilni kader. Podjetja vabimo, da čimprej prijavijo interese izmed svojega delavstva.

OKRAJNA OBRDNA ZBORNICA, NOVO MESTO

Kletve in solze v deželi Feliksov

Pridružil sem se izterjevalcu davkov. V lepem sončnem jutru sva se odpravila v novomeško okolico. Ker je tam mnogo ljudi z imenom Feliks, bom kraj na kratko imenoval — dežela Feliksov. Človek se jih na taki poti nabere... Pojashno bom prideljal na koncu, zato se mi pridružite kar na začetku poti.

-KAKŠEN VOZ IN KARŠNI KONJI...-

Tako naju je pozdrvil kmet pred novo hišo. Ko sva prispela, se je pripravljal, da požene par konj, vpreženih v naložen voz. Izterjevalec mu je razložil, da dolguje občini blizu 7.000 dinarjev za takso na konje in voz.

— Kakšen voz in konji! (Sledila je »rešta božičev in svetnikov»). Nkdar jih nisem imel in jih ne bom imel. Kaj pa mislite! Kot listja in trave vas je na občini in še ne znate napisati tako kot je prav! Pred vojsko sta bila na občini eden ali dva človeka in je bilo vse v redu! Bolj kot zdaj! Preveč vas je, zato pa toliko plačujemo in še ni reda! — Ko se je »izkašljaj« je poklical zata. Ta se je k hiši priženil in s seboj pripeljal voz in konje. Zdal »fura«. Na občini pišejo vse na »starega«... Mladi je obljubil, da bo prvega ko prejme plačo, takso poravnal.

BREZ TEŽAV...

— Pozdravljeni, mamal 430 dinarjev davkov ste še dolžni. Boste plačali? — Plačala bom, plačala, pa rada! Za trenutek se je umaknila v hišo in se vrnila z jurjem v roki. Midva sva sedla na

hloč, svinčnik je zdrsel po bloku in potrdil. Ker ni bilo dovolj drobita, sva posodila v državno blaginjo vsak 200 dinarjev. Lepo smo se poslovili.

Nato sva iskala številko 26 in jo končno našla.

— Pozdravljeni mama! 1.800 dinarjev takse za hibrido ste dolžni. Je Feliks doma?

— Ni ga. Pri Pionirju dela!

— Po boste plačali?

— Bom, bom, seveda bom!

— Odsla je po denar. Midva sva medtem čakala v delavnici. Čevljarška miza, orodje, stroj. Gospodinja se je vrnila. Opuzila je najine pogleda in dodelala:

— Saj ne dela več! Le za domače še ponarka kakšno stvar. — Sprejela sva denar, izstavila potrdilo in odšla.

-RAJŠI GA RAZBIJEM...-

Vstopila sva v delavnico.

— Dober dan! Dolžni ste 38.000 dinarjev davkov!

— To je nemogoče, saj sem letos vse sproti plačevala! Imam potrtilo! — Res so bila potrdila kmalu na mizi.

— Lanj ste ostali dolžni 28.000 dinarjev. Vse kar ste plačali letos, smo knjižili na račun tega dolga, torej ste dolžni še nekaj za lanj in vse za letošnje leto. Pripravite 20.000 dinarjev, preostanek boste plačali prvega.

— Plačam toliko kot morem, vse pa, povem, da ne bom! Saj moč tako dela samo za davke. Vsa njegova plača gre zanje. — Mi smo prišli po denar. V zoastanku ste.

— Prijateljca mi je pripravovala, da so njež črtali ves zoastanek, zakaj bi ga potem jaz plačevala. Ne dam!

— Kako je z vašo prijateljico, ne vem. Mi smo prišli po denar. Saj imate pomočnico in vjenko, torej se vam izplača in nekaj zaslužite. Dajte denar, ker bomo sicer rubili.

— Saj sem plačala vse za letos! Pa naj država vzame moje obrt! Rubit pa ne pustim. Rajse razbijem, predno boste kaj zrubili! — Zdal so solze teklo že v potokih. Drobne iskre so se vžigale v lepših očeh. Rubežni zapisnik je bil ena, dve, tri — sestavljen. Obrtnica je odklonila podpis. Z izterjevalcem sva odšla brez denarja, komisija bo pozneje opravičila z rubežem, če ne bo lastnica pravočasno plačala zoastanka. «Nimajo» — nisem vajen solz in kar zasmilila se mi je uboga žena... Toda v naši sem zvedel, da je lepa, enonadstropna hiša njihova last. Pred nedavnim so kupili «Moskviča»...

— PRESTAR SEM...

— Mojster, dolžni ste 720 dinarjev takso za hibrido!

— Nič ne bom dal! — po kratkem premisleku pa: «No ja, če sem zmogel pol milijona za obdelavo vinograda, bom dal še teh 720 dinarjev. Dohodnina na obrt imam letos preveč. Sam sem, brez pomočnika in vajencev, plačam pa toliko kot ona tam, ki ima oboje. Letos sem plačal 11.800 dinarjev za prve tri akontacije. Nikoli nisem ugovarjal, toliko pa ne zmorem, če me ubijete. Državna delavnica mi

vse odreže. Ljudje so mi dolžni in ne plačajo!

— Pa se vključite v socialistični sektor!

— Vi ste mladi, za vas bi to bilo. Jaz sem star, ne morem več tako urno delati kot včasih. S 6 ali 7 jurji, ki bi jih tam zaslužili, ne bi mogel živeti. — Sprejela sva denar in odšla. Mojster je ostal sam v delavnici, polni orodja. Na leto plača 36.700 dinarjev davkov.

ZMESNJAVA

— Dober dan! Takso za hibrido ste dolžni! — pozdravila sva kar skozl odprto okno. Prikazal se je obraz starejše žene z očali na nosu. Zagrnjeni so «božiči» in nato:

— Jaz nič ne vem, kar z njim se zme-nite. Ob dvajsetih pride jest! — Ko sva se oglasila opoldan, sva gospodarja res našla doma.

— Kot vsako leto, sem sproti plačal. Imam potrtilo. Le pogledite! — Ugotovili smo, da je plačal uslužbenec krajevnega urada že marca letos, mi ga pa terjamo konec septembra. Prejemnik je vplačilo pomotoma vpisal v blok za dohodnino. Zadevo sva preverila na Krajevnem uradu in se gosposdarju opravičila.

TUDI DOBRI LJUDJE SO NA SVETU

Stala sva pred neko hišo in premišljevala, kje bi našla številko 39. Hišne številke so bile po vojni že večkrat zamenjane. Nekateri jih niso našli, nekateri so jih zamenjali s sosedji in zmesnjava je popolna. Ko sva tako tuhtala, je na vratih hiše pred nama stala gospodinja. V obeh in obližju ji je igral nagajljv nasmeh.

— Oh, kar balte, saj je tu številka 39.

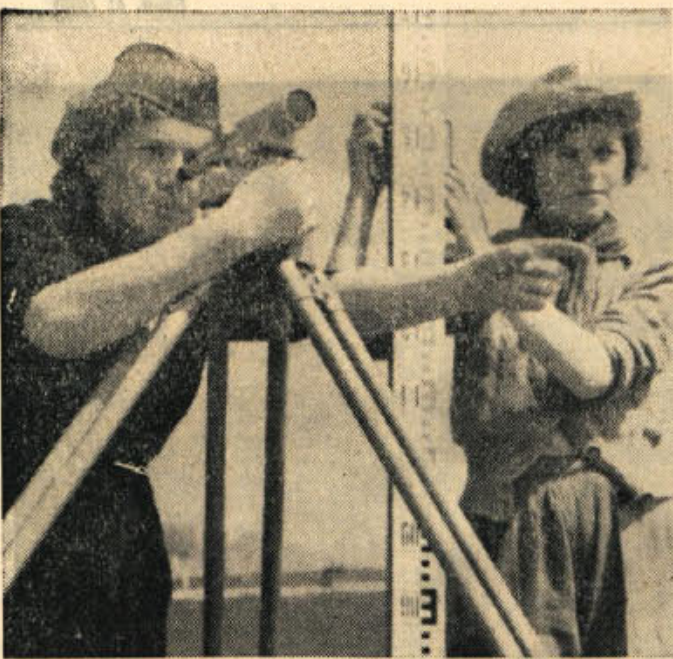
— Se je oglasila naenkrat. Roko je držal v predpasniku in nekaj mečkala. — Prej ko človek plača, prej je «fraj», — je po-

vedala po domače. Medtem ko sva pisnilo potrdilo je še pripomnila:

—

Z visoko dvignjeno zastavo

polna delovne radosti, zaupanja svojih narodov in vere v svetlo bodočnost stopa mladina nove Jugoslavije v socialistično prihodnost

Ko bodo slavili desetisoči mladih ljudi letošnje zmage na gradbiščih avtomobilske ceste v Srbiji in Makedoniji (tu so v nedeljo cesto že izročili prometu), se bodo skupine geodetov, geometrov, gradbenih in drugih inženirjev že začele pripravljati na naloge v prihodnjem letu. V začetku je vedno tako kot kaže gornja podoba; mladih tudi pri teh delih nikoli ne manjka

PRESEDNIK REPUBLIKE JOSIP BROZ TITO JE POSLAL OB PROSLAVI 40. LETNICE SKOJ NAŠI MLADINI POSLANICO, V KATERI PRAVI:

»Z današnjim dnem je minilo 40 let, odkar je bila ustanovljena Zveza komunistične mladine Jugoslavije, organizacija, ki ni bila le najzanesljivejša opora naši Komunistični partiji, temveč tudi šola njenih novih kadrov. Zato naši narodi obenem, ko proslavljajo letos štiridesetletnico KPJ, proslavljajo tudi štiridesetletnico SKOJ.

Skozi vse to obdobje je organizacija komunistične mladine

Jugoslavije častno opravljala svojo dolžnost avantgarde mlade jugoslovanske generacije in bila je vir vedno novih revolucionarnih sil, ki so dobile svoj polni izraz v veliki narodnoosvobodilni in revolucionarni borbi med drugo svetovno vojno.

Moč organizacije SKOJ ni bila toliko v njegovi številčnosti kot pa v revolucionarnih lastnostih — v neustrašenosti in heroizmu njegovih članov, v njihovi vernosti Komunistični partiji in prepričanosti v upravičenosti in nujnosti zmage so-

cializma, v njihovi brezmejni predanosti stvari revolucionarne borbe. Kot Partija je tudi SKOJ pred vojno prestopil težke preizkušnje in njegove vrste so bile pogosto zdesetkane v neenaki borbi s silami reakcije. Cele plejade mladih komunistov so umirale v revolucionarnih spopadih. V tej borbi pa je Zveza komunistične mladine Jugoslavije postajala vse bolj enotna in močnejša, zato ker je kot del našega revolucionarnega gibanja verno izražala najgloblje življenjske interese in težnje mlade generacije naših narodov.

SKOJ je bil najbolj zaveden vodilni del napredne jugoslovanske mladine, hrbeniška širo.

kega mladinskega gibanja, ki je odigralo neprecenljivo vlogo v revoluciji in socialistični graditvi. Njegova zgodovinska zasluga je, da je z dosledno borbo za enotnost mladine, ob stalni pomoči Partije, ustvaril enotno milijonsko organizacijo mladih graditeljev socializma — Ljudsko mladino Jugoslavije.

Med mlado generacijo naših dni in pokolenj, ki so bila pred njo, obstaja živa organska vez. Naša mladina živi danes v svobodni socialistični državi, ki ji zagotavlja široke pravice in možnosti za vsestranski razvoj. Ona živi bolj polno in radostno življenje in vedro gleda v svojo bodočnost, saj so se cele generacije revolucionarjev desetletja borile za zmago socializma, ki se zdaj uspešno uresničuje v naši deželi.

Sedanje generacije imajo svetlo dolžnost, da v svojih mislih in srcih čuvajo spomine na neustrašno borbo, na svetle like in junaška dejanja prejšnjega revolucionarnega naraščaja, da se navdihujejo z njegovimi zgledi in da negujejo v sebi najlepše lastnosti mladih komunistov. Sedanje mlade generacije bodo najbolje nadaljevale revolucionarno delo SKOJ, najbolj uspešno bodo izpolnile obveznosti do svoje socialistične skupnosti, svojega ljudstva in lastne bodočnosti, če bodo tudi dalje v prvi vrstah borci za socializem.

Vse, kar gradimo in ustvarjamo v naši deželi, je namenjeno delovnemu človeku, namenjeno je sedanjim in bodočim pokole-

nem mladine. Naša socialistična družba in ves sistem naše socialistične demokracije omogočata široko ustvarjalnost in pobudo mladih ljudi na vseh področjih družbenega življenja.

Mladinci in mladinke, bodite sedaj vi ustvarjalci in graditelji nove socialistične družbe z isto vztrajnostjo, s katero so prejšnje generacije rušile stari, preživeli in reakcionarno.

S predanim učenjem in vztrajno skrbjo za svoje izobraževanje se usposablajte ne le za dobre strokovnjake, temveč tudi za aktivne družbene delavce. Povsod kjer živite in delate — v podjetjih, na vasi, v šolah, na delovnih akcijah — bodite zgled razvite družbene odgovornosti in novega, socialističnega odnosa do dela. Naj se vaš konstruktivni prispevek vse bolj čuti na vseh področjih našega družbeno-političnega in kulturnega življenja.

Bodite nepomirljivi do vsega, kar moti naš socialistični družbeni razvoj. Delajte tudi dalje neumorno za zблиžanje mladine vseh naših narodov, za razvijanje bratstva in enotnosti, ki je zagotovilo naših novih zmag in velike bodočnosti naših narodov. Trudite se kot doslej za razvijanje prijateljskega sodelovanja z mladino drugih dežel, s čimer boste najbolj prispevali k stvari miru in socializma.

Cestitam vam ob proslavi 40. letnice SKOJ in želim, da bi bila nova spodbuda v našem ustvarjalnem delu za dobro naših narodov in socialistične skupnosti.

To je junaštvo

»... Pretreslo me je, ko sem videl prizor. Gradili so progo Brčko-Banoviči. Na odseku pri Brčkem so gradili most, pa ni bilo gradbenih sredstev, zato je četa stala do kolen v blatu ter ga grabila z lopatami in rokami, ker je bilo treba most zgraditi do roka. To je junaštvo. Brigadirji so tekmovali. Na akcijo so prišli prostovoljno. Vem, koliko so si prizadevali, da bi prišli v brigado. Če so fantje in dekleta stali v blatu in zmrzovali, pa vendar tekmovali, je moralo biti v njih prepričanje o smislu in pomenu te človeške akcije.

Letos junija sem bil na avtomobilski cesti in videl sem mlade ljudi, ki zdaj delajo v drugačnih pogojih kot so delali njihovi tovariši pred trinajstimi ali štirinajstimi leti. Zdaj imamo dobro tehniko, delamo drugače, mladi pa so

ostali takšni kot nekoč, spodobni za navdušenje in požrtvovalno delo. Jasnno je, da se ti mladi hjače zdaj v mislih ne ukvarjajo z istimi vprašanji kot so se njihovi tovariši. To je doba medplanetnih raket in visokih znanstvenih dosežkov, čutim pa, da je naša mladina zavzeta za svojo deželo in da želi zgraditi domovino, ki bo vsem našim ljudem zagotovila gnotno blaginjo in kulturni napredek. Zdaj za dekleta in fantje ni več vprašanja vdanosti socialistični domovini, saj preživijo sleherni dan v socialistični stvarnosti. Vendar se fantje in dekleta ne zadovoljujejo s tem dejstvom, ne čakajo, marneč delajo, se učijo in se borijo.

(Odlomki intervjuja z Rodoljubom Čolakovičem v časopisu Mladost)

Z vsemi akcijami je tesno prepleteno tudi kulturno-prosvetno in športno udejstvovanje brigadirjev. Kdo se ne bi pomeril v zanimivi partiji šaha v prostih urah!

Kjerkoli smo jih srečali, čemerneča ni bilo med njimi. Vsak je bil ponosen, da je brigadir in Titov graditelj!

»Te delovne akcije mladinskih brigad niso dale samo velikega materialnega prispevka naši socialistični izgradnji, ampak so moralno, politično in ideološko dvignile mladi,

Dober tek! Nasmejani obrazi povedo več kot še tako dolgo pojasnilo pod sliko...

dino, ki se je s skupnim delom sama izgrajevala. Delo je dobilo tisti pomen, ki mu pripada, da je ponos človeka v novi družbi, da je človeška potreba ne pa nujno zlo in nekaj, česar se velik del ljudi včasih sramuje. Skupno življenje mladine iz raznih republik na delovnih akcijah je zelo pripomoglo k utrditvi bratstva in enotnosti med našimi narodi.

TITO

Tudi njim — fantom in dekletom na desni in brigadirju na levi — se moramo zahvaliti, da je Dolenjsko in Spodnje Posavje lani prerezala — ali pa le še bolj spojila! — moderna avtomobilska cesta in nas približala svetu. Kmalu bo leto dni, kar so nam brigade s pomočjo celotne socialistične Jugoslavije in naših gradbenih podjetij odprle sodobno pot v Ljubljano, Zagreb in Beograd. Nismo jih pozabili, pridnih udarnikov in požrtvovalnih mladih graditeljev! Tudi letos smo z njimi, ko slavijo praznik zmage v Makedoniji in skoraj tudi v Srbiji!

Takole je zdaj na zadnjih kilometrih cestišča v Srbiji. Za skupino, ki polaga na utrjeno posteljico zadnje »preproge« betonskega železa, že leze orjaški finiher, ki bo zgladil in odebelil delo 7 mesecev za močno plastjo betona ali asfalta. Ko dosežejo dela to stopnjo, govorje graditelji prav malo ali ničesar — zdaj je treba hiteti, da velikan ne bo čakal

Če me pustite, se vam bom maščeval. Če me boste ustrelili, pa boste spoznali, kakšno je maščevanje mojih tovarišev skojevcev.

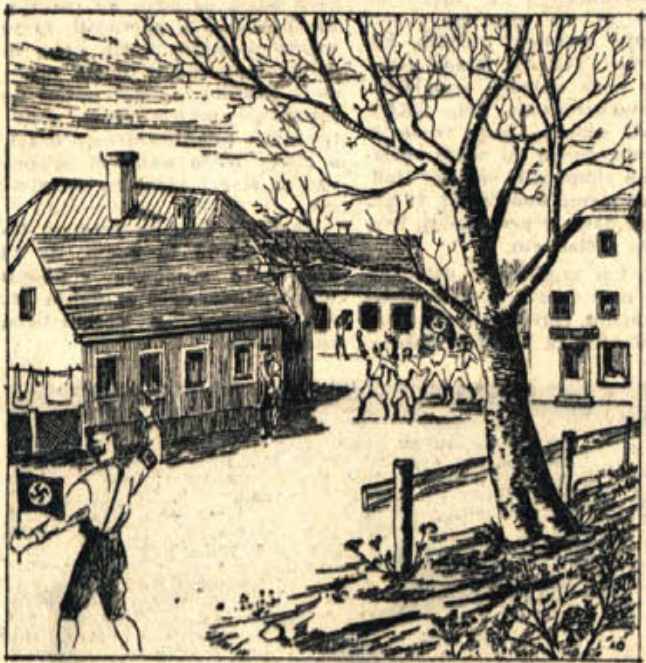
IZJAVA MLADINCA IZ LIKE ČETNIKOM PRED USTRELITVIJO

NEPOKORJENI BREGOVI SLAVJE NA KVASICI

PIŠE: Milan Braškovič RIŠE: Miro Cetin

9. Potem je prišel domov Jože in z njim tudi vol. In spet, kak dan pozneje, so bile ceste v dolini kar nenadoma vse črne avtomobilov, ki so prevažali tujo, zmagovito vojsko. Dolge kolone avtomobilov so videli tudi od Mohorjeve domačije. Vile so se iz mesta nekam naprej po dolini proti vzhodu. Kolonam kar ni bilo videti konca.

10. Mohorjev breg takrat še ni videl okupatorjevega vojska. V vas pa so prišli neki pijani ljudje s čudnimi črnimi kriki na rokavih in pribijali na hiše rdeče zastavice s črnimi zlomljenim križem na sredi. Vaščani so jih gledali molče. Nekaj so jih spoznali - teh nemških domačinov iz doline.

11. Na Mohorjevem bregu ni visela nobena zastava in nihče ni nazdravljaval okupatorju. Po dolini pa so divjali nemški utarji. Zapeljanci in rojeni hlapi so v procesijah hodili po cestah in se klanjali ošabnemu osvajaču. Oče Mohor je namrščil čelo, ko je tudi nekaj vaščanov odšlo kriviti svoje hrbte.

12. V eni izmed tistih moredih noči se je privlekel domov tudi Miha. V raztrgani vojaški obleki, v napol razpadlih čevljih in brez kape. Toda s teško svetlo karabinko in polno torbo nabojev. "Tako, doma sem! Komaj sem se živ izvlekel. Uh, kako težka je bila pot po gorah in hostah!"

V nedeljo so prebivalci Crnomlja, Kvasice, Tanče gore in okolice pozdravili v svoji sredi nekdanje partizanske borbe, ki so si priložnostno v obujat spomine na težke in veličastne dni junških bojev. Ob glavni cesti Crnomelj-Vinica pri naselju Kvasica je bilo ponovno zelo glasno in živahno. To pot pa niso pokale puške in ni tekla kri, kot je bilo to leta 1942. V noči od 21. na 22. september 1942 je namreč četrti kordunaška brigada napadla italijanske fašistične postojanke v Crnomlju in okolici. Medtem ko partizanske enote niso mogle obradati gostega obroča obrambnih bunkerjev okoli mesta samega, so pa razbile vojaško postojanko na rudniku Kamnarica in uničile vse

zunanje objekte in strojne naprave, razen tega pa pri Rožnem dohu uničile še vlak cisterne. Naslednjega dne je ista brigada docela uničila na območju Kvasice in Tanče gore fašistično motorizirano kolono. In preteklo nedeljo so na omenjenem mestu slavnostno odkrili spomenik v spomin na veliko in pomembno zmago. Slovesnost je začel predsednik občinskega odbora ZB Crnomelj Franc Košir, ki je pozdravil naučnice pravih borcev četrtke kordunaške brigade s tedanjim komandantom Nikolo Vidovičem na čelu. Proslavo so se udeležili tudi član izvršnega sveta LRS Tone Fajfar, predstavnik okr. odbora SZDL Novo mesto Martin Zupelj in Jože Ravbar ter predstavniki OLO Karlovac.

Zbranim je bivši komandant brigade Nikola Vidović, sedaj general JLA, opisal potele takratne borbe, ko so na temu sektorju partizani napadli motorizirano italijansko kolono ter jo v jurišu z bombami in noži popolnoma uničili. Rezultat borbe je bil: 120 fašistov mrtvih (med njimi 7 oficirjev) in 18 ujetih, uničenih 7 kamionov in 2 motorja. Partizani so imeli le tri žrtve in 22 ranjenih, zaplenili so pa veliko orožja in večjo vsoto denarja. Ta zmaga je bila pomembna zlasti zato, ker je porušila načrt Italijanov, ki so ravno tedaj pripravljali velik napad na Gorjance in za to akcijo koncentrirali 70.000 moč.

Pri odkrivanju spomenika je govoril tudi sekretar občinskega komiteta ZK Crnomelj Franc Hočevar ter povezal to slavnost s spominom na boje in zmage, žrtve in napore štiridesetletne revolucionarne dejavnosti naše Partije in SKOJ. Omenil je zlasti akcije in neizprosno boj belokranjske mladine, ki je na vsakem koraku napadala, točila in uničevala zatiralce in uničevalce naših narodov.

Spomenik je delo kiparja Jakoba Savinška iz Ljubljane. Kip, ki predstavlja simbolično glavo, je 4,60 m visok in 2,40 m širok. Izdelan je iz enega kosa marmorja iz kamnoloma v Gradcu ter je težak 14 ton. Montaža klipa je prvotno vrsto pri nas, saj stoji vsaj blok le na minimalnem oporju ter je vsa obdelava prilagojena naravi. pb

Spomenik na Kvasici je najnovejši, po svoji zasnovi moderno umetniško delo akad. kiparja Jakoba Savinška. Iz kamnoloma v Gradcu so tamkajšnji kamnarji z vso ljubeznijo po navodilih umetnika izrezali mogočen, skoraj 15-tonski blok marmorja, ki ga razen nekaterih malenkosti skoraj ni bilo treba oblikovati. Iz enega kosa kamna oblikovana glava je postavljena na tri tanke sekane nosilce; iz daljave je videti kot da bi lebdela nad travo

Občinska zveza DPM v Novem mestu

V okviru letošnjega tedna otroka je bila ena izmed akcij ustanovitev občinskih zvez DPM in pionirskih komisij pri teh zvezah. Tudi novomeška občina je dobila tako zvezo. Prejšnji petek so se sestali na pobudo obč. odbora SZDL v novomeški mladinski dvorani zastopniki vseh DPM v občini, kakor tudi zastopniki organizacij, ki imajo opravka z mladino.

Zastopniki Partizana, Rdečega otroka in tabornikov so s temi nalogami soglašali in bodo odšel prek občinske zveze DPM vključevati pionirje in mladino v vrste posameznih organizacij. Tako bo ta zveza množično usmerjevalec naših otrok in mladincev v razne organizacije, ki skrbijo za zdrav razvoj in zabavo naših najmlajših. Pričakujemo, da bodo te naloge s skupnimi napori posameznikov in organizacij uspešno opravljene.

Navzoči so izvolili odbor in sprejeli sklepe za nekaj začetnih nalog: ustanovili bodo komisije za varstvo družine, za vzgojo staršev in za stanovanjsko skupnost. Nova zveza bo morala misliti tudi na važenje mladino, skrbeti bo morala za šolske kuhinje in kolonije, razen tega pa bo njena naloga pomagati pri organizaciji zletišča pionirjev-zadružnikov ter mladih naravoslovcev, ki bo prihodnje leto. Sredstva za uspešno opravljanje nalog občinskih zvez DPM se bodo našla v podjetjih, kjer imajo na razpolago skladi za izboljšanje standarda delovnih ljudi. Občinska zveza DPM bo morala skrbeti tudi za združevanje in pravilno koriščenje sredstev, ki jih bo dala občina iz sredstev stanovanjske skupnosti za uresničitev vseh teh nalog.

Novi odbor bo gotovo našel v vrstah strokovnjakov in prijateljev mladine dobre godelavce, ki bodo dopolnili program, sprejeti v tednu otroka.

Proslava partizanske sanitete na Rogu

Devet velikih avtobusov in več osebni avtomobilov je v nedeljo, 11. oktobra, pripeljalo okoli 400 partizanskih zdravnikov in medicincev ter študentov medicinske fakultete iz Ljubljane na Rog. Stari partizanski zdravniki in zdravnice ter ostali, ki so delali med vojno v številnih partizanskih bolnišnicah, so medicinskemu naraščanju na kraju samem razložili, kako so nastale bolnišnice in pod kakšnimi pogoji so delali partizanski zdravniki med NOB.

Udeleženci medicinskega srečanja na Rogu so se ustavili najprej na Podstenicah, kjer je bilo kratko zborovanje. V uvodnih besedah je vodja iz leta medicincev Janez Rugelj poudaril, da mladi medicinci posebno žele imeti vsaj del take moralne etike in ljubezni do svojega ljudstva, kot so jo imeli partizanski zdravstveni delavci med vojno.

Po pozdravu je govoril profesor dr. Franjo Novak o nastanku partizanskih bolnišnic v Sloveniji in delovanju Slovenske centralne vojaške partizanske bolnišnice na Rogu. Navedel je, da je bilo na Rogu med vojno 20 partizanskih bolnišnic oziroma oddelkov, v njih pa se je zdravilo od pričetka do konca okoli 20.000 ranjencev in bolnikov.

Crna Gora je prva dobila radiotelegraf

Cepprav je Crna gora na začetku našega stoletja spadala med najmanjše države na svetu, je pa bila med prvimi deželami, ki so dobile radiotelegrafsko zvezo z inozetstvom, in prva na Balkanu. Zveza je bila vzpostavljena 21. junija 1904 med mestoma Volujica pri Baru in San Kataldom blizu Barija. Med gosti, ki so se udeležili v Volujici slovesne otvoritve prve radiotelegrafske linije med Crno goro in Italijo, je bil tudi iznajditelj brezžične telegrafije Guglielmo Marconi.

Slovesen sprejem v LMS

V soboto, 10. oktobra, so na novomeški osemletki sprejeli 111 dijakov in dijakin v mladinsko organizacijo. V okrašenih učilnicah je predstavnik občinskega komiteja LMS po krajšem nagovoru vsakemu novemu članu predal izkaznico in čestitki. Novi mladinci in mladinke so takoj nato izvolili šolski komitej LMS in 11-članski sekretariat. Šolsko vodstvo jih je nato povabilo na zakusko, kjer so bili novi člani mladinske organizacije pogosteni.

Ob dveh popoldnih, ko bi moral sprejem pričeti, je bila slovesno okrašena učilnica polna dijakov in dijakin, ki so teško čakali pričetka slovesnosti. Predstavnik Okrajnega odbora SZDL, ki bi moral novim članom LMS prikazati pomen sprejema v mladinsko organizacijo, žal ni bil. Prireditve je zato pričela brez nje, s tridesetno zamudo. Ker ni bil nihče na to pripravljen, se je v programu marsikaj zasukalo. In še to: šolski otroci so čakali lačni uro dirja, kot bi sticer. Govorimo o tem, da mora biti sprejem v LMS mejnik v življenju mladega človeka. Brez krivde šolskega vodstva, mladinske organizacije pa sprejem na novomeški osemletki ni bil tak, kot bi moral biti!

Docent dr. Ruža Šegedin med pripovedovanjem v Jelendolu

Pod vodstvom docente dr. Ruže Šegedin so si zatem udeleženci ogledali partizansko bolnišnico v Jelendolu. Z velikim zanimanjem so poslušali mladi medicinci in medicinke, pod kakšnimi pogoji je nastajala in delala partizanska saniteta. Od tam so šli udeleženci na ogled partizanske pokopališča in Baze 20, popoldne pa še na Zgornji Hrašnik, kjer so si prav tako ogledali tamošnjo bolnišnico in urejeno partizansko pokopališče.

Med udeleženci so bili številni najvidnejši partizanski zdravniki in predstavniki zdravstvene službe v Sloveniji, med drugimi sekretar sveta za zdravstvo LRS dr. Tone Ravnikar, profesor dr. Lavrič, prof. dr. Milčinski, profesor dr. Zupančič, dr. Breclj, dr. Zunar, dr. Derganc ter drugi.

V Makedoniji imajo pragozd

Malo kdo ve, da ima Makedonija pravi pragozd, oziroma džunglo. To je področje na Morihovskih planinah, na kateri doseže baje še ni stopila človeška noga. Ta gozd pokriva več deset kvadratnih kilometrov in je res videti neprehoden. Na zahtevo Gozdarskega inštituta LR Makedonije bo ta edinstveni pragozd postavljen pod zaščito države, strokovnjaki pa bodo začeli raziskovati skrivnosti njegovega rastlinskega in živalskega sveta.

● OGLASUJTE
● V DOLENJSKEM
● LISTUI

1941-1945 — USODNA LETA — 1941-1945

Delež dolenjskih železničarjev

(Nadaljevanje)

Njihova naloga je bila povečati vse železničarje novomeškega vozlišča, razširjati propagandni material, sbrati vojaške potrebščine ter obveščati vse terenske politične in vojaške forume o položaju okupatorja. Organizirati so morali kurirsko službo za dovoz materiala in pošte med Ljubljano in Novim mestom — znana je železničarska kurirska postaja TV 22 —. Spravljati so morali številne ilegalce, ki so prihajali s sosednjega področja, v partizanske enote na terenu. Ta kanal je dobro deloval že od poznega jeseni 1941. Leta 1942 je bil že tako izpopolnjen, da so prihajali po njem še dan za dnem večje količine materiala, veliko pošte in propagandnega gradiva in raznih drugih potrebščin za delo na terenu. Končno so začele prihajati že kar vojaške pošiljke. Ob neki priložnosti je prispelo kar s polnih tovornih vagonov s orožjem, sanitetnim materialom, zdravniškimi napravami in pod., razen tega pa več ilegalnih delavcev, med njimi čla-

ni raznih komitejev in drugih odborov, ki so se morali zaradi radež v Ljubljani in drugod umakniti na osvobodeno ozemlje. V tej dobro organizirani in razpredeni mreži je bilo poskrbljeno, da se je turnus partijcev v Ljubljani časovno ujemal s turnusom partijcev v Novem mestu. Tako se nikoli ni zgodilo, da pošta ali material ne bi prišla v prave roke. Treba je tudi poudariti, da vse do kapitulacije Italije v jeseni 1943 v vrstah železničarjev Novega mesta nikoli ni bilo izdajalca. Tudi to kaže, kako zavestno so se borili proti okupatorju in domačim predprijemcem.

Pokazalo se je, da je bilo nujno potrebno organizirati partijsko vodstvo za novomeško vozlišče, saj osnovne organizacije niso imele imeti dobre in neposredne povezave z okrožnim vodstvom KP. Takrat je bilo med železničarji v Novem mestu 38 članov in kandidatov KP. Tudi druge naloge, kot na primer ilegalni kanali, zaščiteni bataljon, ki je bil takrat že ustanovljen, in pod., so terjale enotno vodstvo.

Zato je bil po direktivah okrožnega komiteja KP3 Novo mesto 15. septembra 1942 ustanovljen železniški komitej. Njegovi člani so bili: Jože Zagorac (sekretar); člani Danijel Lepin, Jože Hribar, Avgust Jazbinšek in Feliks Koman. Po tem dogodku se je ilegalno delo še bolj razvijalo. V članstvo OF je bilo tedaj vključeno še nad polovico vseh železničarjev novomeškega vozlišča; od tu so bile ustvarjene dobre zveze na vsej dolenjski progi. Na vseh železniških postajah so najboljši tovariši skrbeli za zvezo in sami širili propagandni material, zbirali informacije, pomagali pri raznih akcijah in pod. Tako je dobival komitej vedno večje naloge in čedalje močnejše zveze s terenskimi delavci. Člani komiteja so stalno imeli sestanke na terenu, kjer so dobivali navodila in izdelovali načrte za nove akcije. Celotna organizacija je bila po direktivah CK KPS in komitejev tako dobro organizirana, da od prvih začetkov pa do konca noben organiziran član ni prišel v roke sovražnika. Delo se

je nadaljevalo vse do kapitulacije Italije v jeseni 1943. Delo železniškega komiteja v Novem mestu je bilo dobro organizirano in je potekalo zelo uspešno. Tako, da ga je pohvalili tudi pokojni tovariši Boris Kidrič, ko je dejal:

"Železniški komitej v Novem mestu je pripravil teren za prevzem oblasti, razorožil italijanske enote, zbral razni material in pripravil vikorakcije partizanskih enot v Novo mesto." Omenil sem že prevoz raznega vojaškega in sanitetnega materiala, pošte in drugega gradiva iz okupiranega na osvobodeno ozemlje. Pri tem delu je bila partijska organizacija železničarjev v Novem mestu zelo delavna. Ni manj uspešna pa ni bila tudi pri organiziranju raznih sabotažnih dejanj skupno s partizanskimi enotami, bodisi na postajah, na progi ali v kurilnici. Tako je bilo na odseku med Mirno pečjo in Novim mestom vrženih s tirov 18 strojev in vjakov, vsi stroji pa so bili zato daljšo določeno neuporabni za promet. Proti Rožnemu dohu so železničarji iz Novega mesta in partizani iztržili 16 vjakov in strojev. Akcijam je dobro pomagala izvrstna obveščevalna služba. Brzjavni urad je namreč dajal v analiz

vlakov natančne podatke, kaj prevažajo vsak vlak. Hkrati so bile o tem obveščene tudi partizanske enote.

Druga sabotažna dejanja so bila namenjena lokomotivam v kurilnici. Tam so si diverzanti pomagali z eksplozivom, ki je bil izpran tako, da se je dalo iztlačiti, kdaj bo eksplodiral. To so uredili vedno tako, da je prišlo do eksplozije v času, ko je bil učinek največji in škoda kar največja. Tako so na primer v kurilnici minirali 3 stroje, dva je razneslo na progi, tretjega pa v kurilnici. Vse tri so morali izločiti iz prometa, saj so bili tako poškodovani, da jih ni bilo več mogoče popraviti.

Posiljanje raznega materiala je v večini primerov potekalo brez posebnih presenečenj, čeprav je bil položaj večkrat zelo težaven. Vse je bilo tako dobro in skrbno organizirano, da Italijani in belogardisti sploh niso vedeli, ne štutili, kakšne količine dragocene materiala dobivamo iz Ljubljane za partizansko vojsko, za tehnike in za bolnišnice. Načrte za tak varen prevoz so napravili člani železniškega komiteja Novo mesto v sodelovanju s političnimi in vojaškimi organizacijami na osvobodjenem ozemlju. (Nadaljevanje sledi)

Pet let v štirih

Prihadnje leto bomo vložili v našem okraju za nadaljnji razvoj kmetijstva milijardo in 395 milijonov dinarjev
— V Beli krajini 350 hektarov stelnikov pripravljenih za melioriranje

Na zadnji seji OLO so 7. oktobra razpravljali tudi o kmetijstvu. O nalogah plana kmetijske proizvodnje za leto 1960 je poročal podpredsednik OLO Viktor Zupančič.

Kmetijstvo je stopilo letos v investicijski politiki v osredje. Vzrok za to je odpoved pogodbe za uvoz pšenice, deloma pa tudi to, ker so s razvojem na ostalih področjih doseženi vsi pogoji za še hitrejši razvoj kmetijstva kot doslej. Naloge petletnega perspektivnega plana nam pomagajo uresničiti že leta 1960, torej v štirih letih. To dejstvo nalaža OLO in občinam velike naloge. Ker smo doslej v družbenih planih dajali premalo poudarka razvoju kmetijstva, je prav, da pričnemo material za kmetijstvo v prihodnjem družbenem planu pripravljati že zdaj.

Plan kmetijstva za leto 1960 v resnici že uresničujemo, saj je od tega, kaj bomo letos sejali, odvisna prihodnja žetev. V letu 1960 moramo kmetijsko proizvodnjo v primerjavi z letošnjimi povečati za 21%. Naloge niso majhne, uresničiti jih bomo le s pravilno uporabo sodobnih agrotehničnih sredstev, vzporedno z razširitvijo pogodbeno proizvodnje pšenice, hibridne koruze, krompirja, krmnih rastlin, živine, sadja in grozdja. Uporabljati bomo morali več umetnih gnojil, je izbrana sorta semena, zatirati škodljivce, jih gnoliti in drevje čistiti, pričeti s široko obnovo vinogradov, povečati število goveje živine, razširiti rejlo prašičev in perutnine ter v kmetijstvu zamenjati ročno delo s strojnima.

NALOGE V ŠTEVIKARH.
Pridelke žit bomo povečali za 7,7%, industrijskih rastlin za 8,4% vrtnin za 9,4%, krmnih rastlin za 19,1%, sadjarske proizvodnje za 98%, vinogradništva za 28% in živaloredništva za 31%. Naštete kulture bodo pridelovali družbeno kmetijska gospodarstva na 1829 ha zemljišč, kmetijske zadruge na svojih ekonomskih na 320 ha, zadruge v pogodbeni proizvodnji z zasebnimi proizvajalci na 14.739 ha, zasebni proizvajalci na 40.310 hektarov, skupaj vsega na 67 tisoč 198 ha obdelovalnih površin. Na družbenih kmetijskih gospodarstvih bomo pridelali po 40 q pšenice, 24 q jetmenca, 80 stovov koruze, 25 q krompirja, 12 q hmelja, 85 q detelje in 60 stovov sena na ha.

KMETIJSKE ZADRUGE
IN
POGODBENA PROIZVODNJA
53 zadrug in 3 poslovne zveze bodo uresničevale to veliko nalogo v zadrugah in zasebnem sektorju. Odkupovale bodo tudi kmetijske pridelke in prodajale reprodukcijski material, 350 hektarov stelnikov bodo meliorirali v Beli krajini, zadruge v okraju bodo obnovile 24 ha breskovišč nasadov in 80 ha višnjičin. Zgradile bodo številna pitanišča za svinje, nabavile 250 krav molznic kupile 21 traktorjev s priklopički in 17 kombajnov, sgradile 5 hmeljskih sušilnic in 1 sadno ter za potrebe odkupa zgradile in adaptirale 7 skladišč. V pogodbeno proizvodnjo bo obdelanih 9.010 ha njiv, 4210 ha travnikov, 99 ha hmeljišč, 1020 ha vinogradov in 400 ha sadovnjakov. Pogodbeno bomo spitali 7500 glav mlade goveje živine, 1925 glav odraslih goved, 17.500 mesnatih in 3.000 mestnih prašičev.

INVESTICIJE SO OSNOVA
Da bi omogočila uresničitev vsega tega, bo družba investirala v leto 1960 v kmetijstvo 1 milijardo 395 milijonov dinarjev. Od tega bo v družbeno kmetijsko gospodarstvo vložila 599 milijonov dinarjev, preostalih 886 milijonov pa v kmetijsko proizvodnjo zadrugah in organizacij. Z gradnjami, ki jih predvidevajo investicije, bomo pričeli že letos. Ker bo gradbenega gradiva primanjlovalo, moramo že zdaj razmišljati o virih za proizvodnjo, graditvi apnenice in poljske pečči za žganje opake, pripravljati gradbeni les in podobno.

Pri tako velikem investicijskem znesku bodo potrebna znatna sredstva za soudeležbo in jamstvo. Zadržne organizacije so z združenjem skladov že zbrale 70 milijonov v ta namen, okraj je dal 35 milijonov, občine pa bomo morale prispevati 60 milijonov. Še v tem mesecu morajo občine temeljito razmisлити o nalogah, ki jih bodo morale leta 1960 uresničiti v kmetijstvu, da bi v družbenih planih zagotovile potreba sredstva in dale kmetijstvu primeren poudarek.

Metlika: občini manjka za doseg planov še 15 ha. KZ Metlika je plan presežila za 9 hektarov.
Novo mesto: plan je dosegla samo stranska zadruga, Najslabša so se odrezale KZ Mirna peč, Skočjan, Novo mesto, Sentyerjne in Smarjeta.
Sevnica: najboljši sta KZ Studenci in Tržišče (ki pa nista dosegli plana), najslabša Skočjan in Sevnica.
Trebnje: najboljša je KZ Mokrač, med najslabšimi pa so kmetijske zadruge Sentyerjenci, Trebnje in Velika Loka, Videm - Krško; vse KZ so plan presegle, razen KZ Podbočje, ki je dosegla 65 % plana. **Zuzembek:** vse KZ so precej izenačene; najboljši sta Zdrugi Dvor in Hinje, ki sta dosegli 75 % plana.
Letošnji plan, kot vse kaže, ne bo dosežen, pač pa bo sklenjenih za nekaj 500 ha manj pogodb kot predvideva plan. Lanjsi smo v okraju posejali 1129 hektarov z italijanko, letos pa jo bomo po vseh napovedih več kot še enkrat toliko. V doseženem planu niso vštetta kmetijska posestva, ki bodo posejala tudi nad 100 hektarov italijanke.

V 2 mesecih:
10 odstotkov več nagrajevanih po učinku

V soboto je bila v sindikalnem domu seje predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta Novo mesto, na kateri so razpravljali o nagrajevanju po učinku in problematiki socialnega zavarovanja v okraju. Med drugim je bilo ugotovljeno, da odstotek po učinku plačanih delavcev stalno narašča. Tako je bilo v avgustu v vseh gospodarskih organizacijah povprečno 47,9% vseh zaposlenih, medtem ko je bilo še ob polletju po učinku nagrajevanih samo 37,9%. 10% porast v dveh mesecih je lep uspeh. Pa tudi razmerje med osebnimi dohodki in skladi se je letos v primerjavi z lanskim letom precej izboljšalo v korist skladov. Seveda pa s tem še ne moremo biti zadovoljni. Zato so sprejeli sklep, da je treba sistem nagrajevanja po učinku nenehno izpopoljevati. V podjetjih, kjer to še ni v polni veljavi, pa naj takoj začne s pripravami za prehod na nagrajevanje po učinku. V zvezi s tem pa spet trdimo v problem, ki je za Dolensko posebno pereč — to je pomanjkanje kadrov, ki bi bili sposobni pravilno izdelati pripravljajni postopek in vse potrebne izračune za prehod na nov način nagrajevanja. Zato bo Okrajni sindikalni svet pripravil občinskim ljudskim odborom, da bi v vsaki občini sestavili posebno skupino, ki naj bi izdelala pripravljajni postopek za vsa podjetja v občini.

V drugi točki dnevnega reda je direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje tovarni Miha Počrnica seznanil vse navzoče s problemom socialnega zavarovanja v okraju. Med drugim je poudaril, da je invalidski zavarovanje, ki je del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

invalidi so del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

Stari in novi klobuk, bi lahko nazval zgodbo, ki vam jo bom pripovedoval. Na Iglenu pri Veliki Loki se je odvila. Ko smo prišli na konec vasi, do domačije naprednega kmeta Toneta Zupana, nam je po poti pripeljal nasprotni voz, ki so ga vleкли voli. Gospodar Polde Dermaša se je vračal z njive.
— Zdravo Polde! Bi se midva zmenila za Italijanko? Je vprašal upravnik zadruga.
— Ja, ne vem. Bom še počakal!
— Zakaj boš počakal, Polde, to nam pove!
— Nekaj sem že posejal. Jaz imam slabo zemljo.
— Nikar ne govori! Si videl letos Zupanovo Italijanko? Tudi drugi so jo sejali. Tvoja zemlja ni slaba, nekateri imajo še slabšo, pa so imeli dober pridelek. Se ti Italijanka ne zdi dovolj dobra?
— O, lepa je, lepša ko domača. Ni ji kaj reči.
— Pa povej zakaj ne podpišeš?
— Počakal bom še.
— Da boš počakal si že povedal. Odgovori pošteno, zakaj je ne maraš sejati? Zakaj se je bojíš?
— Saj se je ne bojím. Saj bom poskusil, bom že kje dobil seme!
— Kaj pa umetna gnojila, škropljenje in vse drugo, kar je treba dati nanjo? Dobil boš seme pri sosedu, posejal jo boš, v zemljo pa ne boš dal vse tisto kar bi moral. Ne bo ti uspela, pred žetvijo pa boš kazal njivo in na vsa usta vpiel: Pogledite jo, moja Italijanko! Se slabša je kot domača! Ne izplača se! Tako bo, vidíš Polde, zato raje podpiši pogodbo. Mi ti bomo dali vse: umetna gnojila, seme, škropliva, zorali ti bomo in celo posejali, če boš hotel. Pridelek bo tak, da boš vesel!
— Ne, ne! Počakal bom rajši! Saj sem že rekel, da moja zemlja ni dobra! — se je spet oglasil gospodar. Jezik mi ni dal miru. Posegel sem v pogovor.
— Priznal ste, da je Italijanka boljša kot domača. Dokazali smo vam, da je brez dovoljenja zadruga ne morete sejati, ker sami nimate dovolj sredstev za pravilno obdelavo. Zadruga vam kreditira vse, kar za to potrebujete. Kljub temu ne marate. Priznate, da je staro slabše kot novo, pa vseeno novega ne marate. Če bi vam ponudil za vaš stari klobuk novega, bi ga vzeli ali ne?
— O, pa se kako rad bi ga vzel, — je takoj pritegnil gospodar. Snel je klobuk z glave in nadaljeval: — Moj je že obrabljen, tudj luknje so v njem. Koj ga dam, če mi daste zanj novega!
— Vidíte z Italijanko je isto kot z vašim klobukom. Razlika je le v tem: stari klobuk bi za novega, boljšega zamenjali, stare pšenice pa ne marate zamenjati z novo, boljšo, ki vam jo ponujamo! Pa recíte, če ni tako! Nekaj časa je molčal nato pa je spet pričel z boljšo in slabšo zemljo, da bo počakal in podobno. Ko je pognal voz, sem mu zaklical:
— Gospodar, stari klobuk bi dali za novega. Zdi se mi, da boste ostali brez starega in brez novega klobuka, ker boste zamudili priložnost!

Vojaki pozdravljajo

«Posiljava pozdrave staršem, bratom in sestram ter vsem dolenskimi fantom in dekletom in slovenskim brigadam, ki gradijo cesto Bratstva in enotnosti. Čestitava tudi slovenskim podjetjem, ki so razstavljala svoje izdelke na beograjskem sejmu in jim želimo še mnogo nadaljnjih uspehov. Jože Kolenc in Janez Slak, vojska V. P. 5473-5 Beograd.»
«Lepe pozdrave pošiljam vsem dekletom in fantom, prijateljem in znancem ter vsem bračram Dolenskoga lista fantje, ki služijo vojaški rok v Zagrebu: Polde Rajk, Anton Zupet, Alojz Hutter in Franc Bradac.»
Iz Mostara pošiljajo tople pozdrave Mici Rojškovi, Jelki Kovačičevi in Anici Blatnikovi iz Novega mesta vojski Jože Ajdič, Jože Kos, in Anton Turk.
«Upam, da mi boste izpolnili željo in objavili v Dolenskem listu, ki mi je več kakor pismo od doma, pozdrave svojim domačim ter mladini, ki gradi avtomobilsko cesto. Zelim jim mnogo uspeha. Ivan Kelece, vojak iz Niša.»
Iz Beograda pozdravljajo vse znance in prijatelje, posebno pa stare Ciri Logar, Avgust Košak, Ivan Mikitič in Jože Režek.

Razvoj elektrarne v Brestanici

Zvezni izvršni svet je pred dnevi povečal investicijski sklad za graditve novih elektrarn in povečanje dosežanih hidroelektrarn in termoelektrarn. Med slednjimi je tudi TE Brestanica, ki bo dobila še letos drugi agregat. Dalnovod Brestanica — Novo mesto uspešno napreduje in bomo o delih kmalu obširneje poročali.

Počakal bom še ...

Stari in novi klobuk, bi lahko nazval zgodbo, ki vam jo bom pripovedoval. Na Iglenu pri Veliki Loki se je odvila. Ko smo prišli na konec vasi, do domačije naprednega kmeta Toneta Zupana, nam je po poti pripeljal nasprotni voz, ki so ga vleкли voli. Gospodar Polde Dermaša se je vračal z njive.
— Zdravo Polde! Bi se midva zmenila za Italijanko? Je vprašal upravnik zadruga.
— Ja, ne vem. Bom še počakal!
— Zakaj boš počakal, Polde, to nam pove!
— Nekaj sem že posejal. Jaz imam slabo zemljo.
— Nikar ne govori! Si videl letos Zupanovo Italijanko? Tudi drugi so jo sejali. Tvoja zemlja ni slaba, nekateri imajo še slabšo, pa so imeli dober pridelek. Se ti Italijanka ne zdi dovolj dobra?
— O, lepa je, lepša ko domača. Ni ji kaj reči.
— Pa povej zakaj ne podpišeš?
— Počakal bom še.
— Da boš počakal si že povedal. Odgovori pošteno, zakaj je ne maraš sejati? Zakaj se je bojíš?
— Saj se je ne bojím. Saj bom poskusil, bom že kje dobil seme!
— Kaj pa umetna gnojila, škropljenje in vse drugo, kar je treba dati nanjo? Dobil boš seme pri sosedu, posejal jo boš, v zemljo pa ne boš dal vse tisto kar bi moral. Ne bo ti uspela, pred žetvijo pa boš kazal njivo in na vsa usta vpiel: Pogledite jo, moja Italijanko! Se slabša je kot domača! Ne izplača se! Tako bo, vidíš Polde, zato raje podpiši pogodbo. Mi ti bomo dali vse: umetna gnojila, seme, škropliva, zorali ti bomo in celo posejali, če boš hotel. Pridelek bo tak, da boš vesel!
— Ne, ne! Počakal bom rajši! Saj sem že rekel, da moja zemlja ni dobra! — se je spet oglasil gospodar. Jezik mi ni dal miru. Posegel sem v pogovor.
— Priznal ste, da je Italijanka boljša kot domača. Dokazali smo vam, da je brez dovoljenja zadruga ne morete sejati, ker sami nimate dovolj sredstev za pravilno obdelavo. Zadruga vam kreditira vse, kar za to potrebujete. Kljub temu ne marate. Priznate, da je staro slabše kot novo, pa vseeno novega ne marate. Če bi vam ponudil za vaš stari klobuk novega, bi ga vzeli ali ne?
— O, pa se kako rad bi ga vzel, — je takoj pritegnil gospodar. Snel je klobuk z glave in nadaljeval: — Moj je že obrabljen, tudj luknje so v njem. Koj ga dam, če mi daste zanj novega!
— Vidíte z Italijanko je isto kot z vašim klobukom. Razlika je le v tem: stari klobuk bi za novega, boljšega zamenjali, stare pšenice pa ne marate zamenjati z novo, boljšo, ki vam jo ponujamo! Pa recíte, če ni tako! Nekaj časa je molčal nato pa je spet pričel z boljšo in slabšo zemljo, da bo počakal in podobno. Ko je pognal voz, sem mu zaklical:
— Gospodar, stari klobuk bi dali za novega. Zdi se mi, da boste ostali brez starega in brez novega klobuka, ker boste zamudili priložnost!

„Vse sem plačal“

Na Iglenu smo se oglasili pri Ignacu Rakarju. To je kmet, o katerem so leta 1967 pisali časniki. Pri zadrugi Velika Loka je takrat kupil seme hibridne koruze in se posejal na 17 arih. Na tej površini je pridelal 84 t merikov ali približno 800 kg hibridne koruze. Hektarski donos je bil torej kar 50 centov. Zato so ga v časnikih dajali za vzgled. Pomeje se je Ignac Rakar, ki mu popularizacija v časopisih, kot pravijo, ni bila odveč, pokazal pred zadrugo v drugi luči. Ko smo pričeli uvajati pogodbeno sodelovanje, je zadruga Velika Loka nastala pri nsem na gluha ušesa. Zato bi rad živel. Dosedaj ni podpisal še nobene pogodbe in zadrugo trdovalno odklanja. Naslil smo ga, ko je čisti hlev.
— Dober dan, oče Rakar. Boste podpisali pogodbo za Italijanko?
— Nač, ne bom! Sem že vse posejal!
— Saj še niste, na tist njivi tam doli, saj sva se že pogovarjala, se niste sezajli!
— Imam še vse predvideno. Ne bom podpisal.
— Dobro gospodar. Takrat, ko smo vam leta 1967 dali seme za hibrido, ki vam je tako dobro obrodila, ste nas poznali in seme vzeli. Zdaj nas ne marate videti?
— Saj sem vam seme plačal. Po 60 din kilogram je menda bilo.
— Plačali ste ga, to je res. Pa veste, koliko ljudi v laboratorijih, koliko inženirjev in kmetov je delalo, preden so tisto seme pripravili?
— Saj so bili vsi inženirji in vsi, ki so delali, plačani. Vsek je dobil svoj denar. Jaz sem seme plačal in nisem nikomur nič dolžan!
— In ne boste podpisali pogodbe?
— Ne bom! Jaz po svoje kmetujem in živim!
— Cujtel! Za vas gre in za vse tiste, ki so delali na tem, da bi našli seme, ki bo dalo boljše pridelek in še za veliko drugih ljudi, tudi takih, ki delajo v tovarnah irra, torej ne samo za vas. Vsi ti so se potrudili in poskrbeli za seme v žetvi. Da bi vi in vsi drugi gospodari pridelali več kot doslej. Da je to res, ste obutili s hibridno koruzo na svoji koči. Kljub temu odklanjate ostala semena. Hibridna koruza se vam bo enkrat izrodila. Kaj boste takrat? Le v zadrugi boste našli novo seme, je v zadrugi boste lahko kupili umetna gnojila in dobili strojne usluge. Zato pa ne sme človek videti le samega sebe in reči: Saj sem plačal! Potem smo se od Rakarja poslovili.

Dober lov
Lovci topliškega lovskega revirja so organizirali predtelo nedelje lov na divje prašiče, ki jih je v tem revirju precej in povzročilo na polju veliko škodo. Prehodili so precej gozdov, toda sreča jim dolgo ni bila naklonjena. Sele ko so se vračali, so našli v gozdu nad mlinom pri Gor. Sušičah na merjasca Lovca Peter Hejligman je dobro zadel in pač je prvi merjasec, ki je tehtal nad 200 kg. Tudi dru t jim ni ušel. Razen merjasec so ustrelili še tri lisice. Vse to so prijeli ter večeru v Dol Toplice. Domačini in gostje, ki jih je bilo preteklo nedeljo spet precej, so z zanimanjem ogledovali bogat lovski plen. Oba mlinca pri Gor. Sušičah v Ljubdva merjasca, Lovca Peter Hejlijanu.

Sto delovnih mest za invalide

Podjetja v občini Videm-Krško so pravilno razumela Zakon o invalidskem zavarovanju

Invalidski zavarovanje, ki je del splošnega socialnega zavarovanja, zagotovila delovnim ljudem naslednje: Če zaradi invalidnosti izgubijo delovno sposobnost ali se njihova delovna sposobnost zmanjša — usposobitev za delo in zaposlitev, primerno preostali delovni sposobnosti; kadar za to ni pogojev, pa materialna sredstva za preživljanje; če trpijo telesno okvaro, dobivajo stalne denarne prejemke (ne glede na to, ali okvara vpliva na delovno sposobnost ali ne); če nastane nevarnost, da bi postali invalidi v zvezi z doletenim delom — usposobitev za drugo delo in zaposlitev na drugem delu. V čem je razlika novega zakona o invalidskem zavarovanju od prejšnjega? Prejani zakon je reševal ta vprašanja v večini le bolj administrativno. Zavarovancu, ki se je ponesrečil ali oboleti ter postal invalid, se je njegova invalidnost določala v odstotkih ter je na podlagi teh določenih odstotkov prejel invalidnino. Invalidnina je bila v mnogih primerih zelo malenkostna in če invalid ni dobil primerne zaposlitve, je le bomo životalni. Trpel je sam in njegova družina. Po novem se invalidnost več ne ocenjuje po odstotkih, pač pa kategorijah. Ako

Kupujte srečke denarne loterije

OKRAJNEGA ODBORA LJUDSKE TEHNIKE NOVO MESTO!

Zrebanje bo 4. novembra 1959 v Novem mestu. 50.000 srečk po 100 din bo prodala LT. Skupna dobičkov, ki jih je 6723, je

2.550.000 dinarjev

I premija 300.000 din

1 premija 300.000 din	50 dobičkov po 5000 din
1 premija 100.000 din	100 dobičkov po 2000 din
5 dobičkov po 50.000 din	500 dobičkov po 500 din
10 dobičkov po 20.000 din	1000 dobičkov po 200 din
10 dobičkov po 10.000 din	5000 dobičkov po 100 din

Kupujte srečke denarne loterije Ljudske tehnike, ker boste s tem omogočili dohajati razvoj tehnike šolski, kmetički in mestni mladini, torej svojim otrokom!

čas, ki ga prebijejo na profesionalni rehabilitaciji, gre v breme socialnega zavarovanja ter dobi invalid primerno nadomestilo za preživljanje.
Prav v tem je tisto novo in bistveno novega zakona o inval. zavarovanju, da so invalidi priznani njegove moralne in delovne vrednote, da je še vedno enakovreden član družbe in da je tej družbi po svoji preostali delovni sposobnosti sposoben še ustvarjati dobrine zase in za svojo družino, doprinesati skupnosti in si zaslužiti starostno pokojnino.
Novi zakon daje invalidu vero v življenje, dviga mu ponos in samozavest ter preprečuje moralno propadanje človeka. V socialistični družbi je dovolj dela in dovolj kruha za vsakega človeka, ki je pripravljen po svojih sposobnostih počeno delati. Zato ni več bojznih, da invalidi hujše ne bi dobili dela, katerega so se sobni opravljati in ki je enakovredno zdravemu človeku. S tem v zvezi je zakon o invalidskem zavarovanju v 216 členu določil, da se pri vseh občinskih ljudskih odborih imenujejo komisije za popis delovnih mest za zaposlovanje in rehabilitacijo invalidnih oseb. Te komisije so že začela delati.
Pretekel teč n je komisija za popis delovnih mest za zaposelitev in prekvalifikacijo invalidov pri občinskem ljudskem odboru Videm-Krško pričela delati. Rezultat je zelo zadovoljiv.
Prvo podjetje, kjer se je začel popis je bil Elektro-Krško. Komisija je predhodno samo telefonično obvestila imenovano podjetje,

Pomagajmo Ljudski tehniki! V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Okrajni odbor Ljudske tehnike je razpisal loterijo. — Prva premija znaša 300.000 din. — Se boste potegovali zanjo ali za katerega izmed drugih lepih dobitkov tudi vi? S tem boste pomagali šolam in vsem našim otrokom, ki bodo deležni pouka v šolskih delavnicah za ročne spretnosti. — Iz dobitka loterije bodo nakupili opremo za šolske delavnice, zato podprimo prizadevanja organizacije Ljudske tehnike!

Po zadnji svetovni vojni se je začel izreden razvoj človekovih dejavnosti na vseh področjih. Posebno praktična uporaba tehnike je z novimi odkritji omogočila razvojno pot v smeri krivolokov, naj omenimo le odkritje jedrske energije, ki je odprlo nesulaste možnosti človeku, ko je začel obupavati nad pohajajočimi zaletami raznih goriv. Danes si več ne moremo predstavljati življenja brez električne svetlobe, dvokolesa, motorja, avtomobila, električnega študilnika in likalnika, skratka brez vsega tega, kar smo se privadili spriču razvoja tehnike uporabljati. Človeški rod se izpreminja, izpreminjajo se njegove navade vzporedno s tem, kar ustvarja.

Pomagali. Kaj storiti? Pionirji in mlinarji dobro vedo, kaj je Ljudska tehnika, saj je to njihova organizacija. Prek nje delujejo v najrazličnejših kroških, letalskih, radijskih, fizikalnih, kemičnih, električnih in moto-kroških št. Ljudska tehnika se je odločila pomagati šolam. Kongres, ki je bil letos aprila, ji je naložil pomembne naloge. Okrajni odbor LT Novo mesto bo pomagati šolam iz zagate, mi pa moramo pomagati njemu. Ker ni sredstev, je razpisal loterijo. Dobitek je namenil za pomoč šolam pri opremitvi delavnic, za pomoč organizacijam LT, skratka za izpolnitev velikih nalog na področju tehnične vzgoje mladine.

Ko bodo te dni kolektivne, podjetja in posamezniki obiskali prodajalce srečk loterije LT Novo mesto, se spomnite tega, kar ste ranokaj prebrali, Kupite srečko. S 100 din boste koristili svojim otrokom in dali vsaj delež za ostvarene pogoje, ki bodo omogočili ureditev velikih nalog LT. Če vam bo sreča mila, boste mogoče zadeli tudi premijo ali vsaj manjši dobiček. Vsaka osma srečka bo izžrebana.

Učitelji. Sola ima 13 oddelkov, lani jih je imela 9 — in samo enega učitelja več kot lani. Sola je tudi slabo opremljena, tako da si je morala eno šolsko tablo izposoditi.

Semiške jagode

Semiščani bodo praznovali 28. oktobra krajevni praznik. Prejšnji večer bodo kurili kres, 28. oktobra dopoldne pa bodo imeli svečan akademijo v prenovljeni dvorani narodnega heroja Jožeta Miheliča, Dramska skupina bo nastopila z odlomkom iz »Hilaps Jerneja«, razen tega pa bodo na sporedu še pevске in recitacijske točke ter govori. Pripravljajo tudi povorko po Semiču. Popoldne bo ljudska zabava. V dneh okoli praznika bodo predvidoma nastopili v Semiču in nekaterih vaseh še lutkarji iz Kanjancev in črnomaljski pevski oktet.

Mizarska delavnica Semič, ki ima plan 20 milijonov din izdelkov na leto, je dosegla že 75 odstotkov plana ali vrednostno 15 milijonov din. Računsko, da bodo plan z lahkoto dosegli. Letos so izdelali 1000 čebelnih panjev in vsa lesno opremo za novo vajensko šolo v Novem mestu, do konca leta pa bodo napravili še 2000 panjev. V delavnici je zaposlenih 32 ljudi, v začetku leta so imeli enega več. Plačujejo se po starem tarifnem pravilniku. Delavnica ima skladišča za gotove izdelke, zato pripravljajo načrte za novo halo, ki jo bodo predvidoma zidali spomladi. Halo bo dolga 35, široka pa 9 metrov.

Krajevni odbor namerava še do občinskega praznika popraviti in razširiti pot Semič-Vavpca vas. Denar za to je zagotovljen.

Dve sevniški

Pretekli četrtek je bil v Sevnici redni letni občni zbor Svobode. Na zboru so se pogovorili o dosedanjem delu in bodočih nalogah prosvetnega društva. Nastopili so tudi pevci iz sevniške Koprarnice, ki trenutno edini redno vadijo v Sevnici. Bogati in vsestranski sklepi bodo verjetno ob primernih volji novega vodstva lahko pozivilji kulturno prosvetno delo v Sevnici.

V soboto popoldne je v Krmelju sklical rudiški posvet odgovornih ljudi občine. Pogovorili so se o nadaljnji izgradnji krmeljske oprekarne. Ta ima praktično neizčrpane vire surovin za proizvodnjo opake vseh vrst. Trenutno težave, ki jih ima opekarna kot stranski obrat rudnika, presegajo lokalne meje. Zato so za daljši razpravljali, da je opekarno nujno treba rekonstruirati, saj s tem zastarelim načinom proizvodnje.

Nov obrat za aluminij

V tovarni »Impol« v Slovenski Bistrici končujejo obrat za aluminjsko proizvodnjo okvirjev in vrat na industrijski način. Ta tovarna se je ob študiju velikega aluminjskega kombinata v Kidričevem preusmerila od bakrenih na aluminjske proizvode.

»NE ČAKAJ NA MAJ« v Semiču

Starši pravijo:

»Vsi šolarji, ki so si ob koncu šolskega leta ogledali v spremstvu staršev ali brez spremstva domači film »Ne čakaj na maj«, so dobili slabo oceno v vedenju. Šolsko vodstvo je prepovedalo učenec obiskovati vse filmske predstave, razen tistih, ki jih šola dovoli; ta sklep se nam zdi profizakonit. Film »Ne čakaj na maj« v Semiču ni bil predvajan za šolarje.

Učitelji odgovarjajo:

»V Semiču so filmske predstave večinoma zvečer ob 20. uri, takrat pa morajo biti učenci v postelji. Zgodilo se je, da sta dva otroka med filmsko predstavo zaspala in so ju starši našli šele ob dveh zjutraj. Sklep o tem, da lahko obiskuje mladina samo tiste predstave, ki jih dovoli šolsko vodstvo, je bil sprejet na naš predlog na roditeljskem sestanku. Vsi prisotni so glasovali zanj. Šolsko vodstvo si ogleda vse filme in organizira potem po svoji presoji mladinske predstave, ki so podnebne. Takl in podobni sklepi so sprejeti na drugih šolah. Za film »Ne čakaj na maj« smo bili mnenja, da ni povsem primeren za šolarje.

Kdo ima prav? Starši, ki pravijo, da so dobili otroci neupravičeno iz vedenja nižji red, ali učitelji, ki se opirajo na sklep roditeljskega sestanka? O tem ne bomo sodili mi, pač pa naj sodijo tisti, ki so za pristojni.

ŠE K VELIKEMU GASILSKEMU SLAVJU V NOVEM MESTU

V starih ljudskih

Na ponor!

Pretekli teden smo poročali o odlični gasilski akademiji, s katero je Okrajna gasilska zveza Novo mesto v okviru pririditve letošnjega gasilskega tedna in proslav 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ počastila prizadevanja našega prostovoljnega gasilstva v službi ljudstva. Na sliki: pogled v polno dvorano Doma ljudske prosvete med govorom predsednika OZG tovariša Lojzeta Miriča. Našim gasilcem pa se moramo hkrati opravičiti zaradi nečloveške napake v besedilu zadnjega poročila, kjer smo po pomoti zapisali, da je s to pririditvijo stopilo PGD Novo mesto v 70. leto obstoja. Novomeško PGD je namreč že 1956. leta proslavilo 80. letnico svojega plodovitega dela.

Tedenski koledar

Certeza, 15. oktobra — Terzija. Petek 16. oktobra — Jadviga. Sobota 17. oktobra — Mira. Nedelja 18. oktobra — Luka. Ponedeljek 19. oktobra — Etna. Torek 20. oktobra — Irena. Sreda 21. oktobra — Urška.

KINO

BREŽICE: 16. in 17. X. francoski film »MOJ STRIC«. 18. X. sovj. barvni film »TITI DON — I del«. Od 19. do 21. X. jugos. film »RAZPOKA V RAJU«. 22. in 23. X. ameriški barvni film »CAJ IN SIMPATIJA«. KOSTANJEVICA: 18. X. amer. barvni film »BOB ROY«. 21. X. jugos. film »VELIKI IN MALI METLIK«. 17. in 18. X. »OCE MA MA MOJA ŽENA IN JAZ«. 21. X. »ABOT IN COSTELLO V TUJSKI LEGIJI«. MOKRONOG: 18. X. amer. film »ENA ZELJA«. NOVO MESTO: »KRKA«: od 16. do 18. X. amer. barvni film »ULICA FREDERICH«. Od 19. do 22. X. amer. barvni film »SONCE SE ZOPET PORAJA«. Od 23. do 26. X. amer. barvni film »VOZOVNI ZA ZABOJ«. NOVO MESTO — DOM JLA: od 16. do 18. X. franc. film »OGLE DALO Z DVEAMA OBRAZOMA«. Od 19. do 22. X. amer. barvni film »VICITA«. SEVNICA: 17. in 18. X. franc. film »GERVAISE«. SEMIČ: 18. X. jugos. film »NA SA POTA SE RAZHAJAJO«. TREBNIJE: 17. in 18. X. franc. film »OHOLI«. ŽUŽEMBERK: 18. X. poljski film »POKOLENJE«.

MAKLOGLASI

UGODNO PRODAJ KREMO za hranjenje prašičev. — Naslov v upravi lista. (897-59).
PRODAJ 4 STAVBENE PARCELE pri kandijski postaji. Naslov v upravi lista. (894-59).
PRODAJ KOZOLEC s tremi okoli in s hrambo za seno krilo z opako. Zagar Adolf, Dolina 138. P. Mokronog.
TAKOJ KUPIM ZLATO ZA ZOLTO. Be. Naslov v upravi lista. (892-59).
KUPIM DOBRO OHRANJENO slamo (12-colsko) Naslov v upravi lista. (891-59).
KUPIM POSRETOVO v velikosti 4 ha v bližini železnice ali avto-busne postaje na prosti Novo mesto — Ljubljana. Naslov v upravi lista. (890-59).
IŠČEM VAJENCA za pekovoško obrt. Pogoji s razredno osemlitko. Vsa okarba v hiši. Noč Alojzija, pekarna Slovenski Javornik na Gorenjskem.
OBRATNA PODJETJA — PAVSALISTI! Uredim vam knjigovodstvo, konec leta tudi bilanco na predpisanih obrazcih. Pošljite Opak iz Podgore — deklico, Oulija Vrečk iz Sp. Lince — deklica, Pepca Strucelj iz Zemlja — deklico, Jožeta Malčec iz Kamenškega — deklico, Marija Kovač iz Zg. Dobrenja — deklica, Marija

ZAGOSTILNO NA GORENJSKEM 1956 gospodinjstvo pomočnico zakonski par brez otrok. Možnost pričetve natakarskega poklica Naslov v upravi lista (894-59).
V SOBOTO 3 OKTOBRA je bilo izpred postopja novomeške občine ukradeno motorno kolo Colibri št. 618893 Kdor ga izsledil, dobi 10.000 din nagrade Galie Karel Mirna peč

GIBANJE PREBIVALSTVA

CRNOMELJ
Septembra sta bili rojeni 2 deklici in 1 deček.
Poročili so se: Leopold Grahek, rentniški tehnik iz Rožanca, in Marija Bučar, uslužbenka iz Ljubljane. Vjekoslav Božič, knjigovodja iz Jurkovskega broda, in Barbara Klepac, uslužbenka iz Črnomlja. Stanislav Matkovič, rudar s Tanče gore, in Ana Tomanič, delavka z Grca.
Umrlj je Pavel Verderber, otrok iz Ješevega, star 1 leto.

VIDEM-KRSKO
Septembra so se poročili: Span Marjan, strojni inženjerski inženir in Julijana Golc, uslužbenka, oba iz Videm - Krškega, Martin Božič, strojni tehnik, in Alojzija Decman, zobna asistentka, oba iz Videm - Krškega.
Umrlj so: Franc Stoper, šofer iz Globočice, star 46 let, Ivan Popovič, osebni upokojenec iz Videm - Krškega, star 78 let, Marija Bernardi, prevzračnica iz Starega grada, stara 85 let, Marija Grosbovek, upokojenka iz Dolnje vase, stara 74 let.

NOVO MESTO
V času od 5. do 12. oktobra je bilo rojenih 13 dečkov in 15 deklic.
Poročili so se: Peter Bukovec, sin kmetovalca, in Antonija Grandovec, hči kmeta, oba iz Podjubna.
Umrlj so: Anton Hode, pleškar iz Ravogeva, star 39 let, Terzija Božič, gospodinja iz Jurne vase, stara 64 let, Mladen Vuk, upokojenec iz Lokvice, star 88 let, Matija Zalec, kmet z Sinjega vaha, star 68 let, Peter Zigalo, upokojenec iz Osejca, star 88 let, Magdalena Berus, kmetovalka iz Gor. Globočice, stara 70 let.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: na Janesa Zevca, kmeta iz Zabokova, se je prevrnil voz in mu poškodoval desno nogo. Amalija Tavcar, posestnica iz Metlike je doma pred hišo padla in si poškodovala levo nogo. Terzija Kastele, upokojenka iz Dračev, je sin bratni v desno letket, je vrzel ob tla in ji pri tem poškodoval desno roko. Ana Ivančič, učiteljica iz Bečjega vrha, je doma na vrtni padla in si poškodovala levo roko.

TUDI VI ZAHTEVAJTE V VAŠI TRGOVINI

DIK

CISTILNI PRAŠEK

Nekaj brežiških sklepov

V četrtek 1. oktobra je bila v Brežicah sedemnajsta redna seja občinskega ljudskega odbora. Razpravljali, sklepali in odločali so o večjih stvareh.
Najprej so potrdili sklepine račun o izpolnitvi proračuna za lansko leto, nato pa so razpravljali o predlogu odloka in spremembi ter dopolnitvi odloka o proračunu Oblo za leto. Pri lanskem proračunu so razpravljali pedvsem o cestnem skladu, bolnišnici, zdravstveni postaji Bizelsko in št. pendijah. Pri letošnjem proračunu imajo predvidenih 185 milijonov 124 tisoč din dohodkov in 187 milijonov 524 tisoč din izdatkov. Razlika, 2 milijona 400 tisoč, bodo krili iz dotacij, ki jih dobi Oblo.
Brez razprave so potrdili predlog, ki daje pavico, da imajo bivši lastniki nacionaliziranih zemljišč to prednost, da dobe prvenstveno oni dovoljenje za gradnjo na svojem bivšem zemljišču.
Sprejeti so predlog odločbe, ki govori o tem, da bodo v Brežicah ustanovili ljudsko univerzo, ki bo finančno samostojen zavod. Dobivala bo seveda

dotacija Oblo in gospodarskih organizacij, vir dohodkov pa ji bo še šolnina.
Sklenili so tudi, da bodo ustanovili v Dobovi »Obrtno kovinarsko podjetje«. Ljudi te stroške je namreč v Dobovi in okolici dovolj, a se vozijo zdej na delo v Zagreb, Delavnica naj bi v začetku zaposlovala 28 delavcev, postopoma pa bi jih sprejeli še več. Delali bodo v kooperaciji s Kovinarsko združenjem Videm-Krško. Prostore bodo imeli v nacionalizirani stavbi. Novemu podjetju je potrebno za začetek 2,5 milijona

din za osnovna sredstva in 1 milijon dinarjev za obratna sredstva.
Tudi o veterinarski postaji v Brežicah so razpravljali. Z manjšim spremembami so potrdili pravila, pravilnik o plačah in dopolnilih plačah ter o sistemizaciji delovnih mest in potrdili cenik veterinarskih storitev. Za obratna sredstva bo dobila Veterinarska postaja 800.000 dinarjev posojila.
Razpravljali in sklepali so še o zemljiških in lastninskih vprašanjih ter o večini imenovanih.

OGLEDALO

Nesramnost pa taka!

V zadnji številki našega lista smo že poročali o spretniku avtobusa Ljubljana-Bizelsko, ki je pustil na cesti mater s šest tednov bolnim dojenčkom, čeprav je imel prostor. Vendar to ni bil osamljen primer nesramnosti tega spretnika. 10. oktobra se je zgodilo tole:
Franc Čretnik, dijak Srednje ekonomske šole, ki ima plačano mesečno vozovnico, je hotel na Gradlšču vstopiti, spretnik ga je pa zavrnil rekoč: »Kaj pa je dijak dve uri pešačiti do mesta!« Istega dne je vzel v avtobus potnike lista smo že poročali in na Ražetu, le njega ni hotel vzeti. Mar misli, da dobiva plačo zato, da odbira po svoji uvidevnosti ljudi, ki lahko vstopijo v avtobus? Ta dijak je moral že štirikrat peš v Novo mesto, ker ni smel v avtobus.
Podjetje »Prevoz« Brežice, kjer je v službi in »vjudni« spretnik, je dolžno ukrepati proti tako grobim kršitvam socialističnih odnosov in upoštevati javno mnenje, sicer homo o tem uslužbencu še poročali.

Novomeška kronika

•To Radio OK 3 KAS — operator Jožef, Novo mesto. Taksna dopisnica je prišla 10. oktobra v Novo mesto in bila pomotoma oddana podjetju Iz-bira, poslovalnici Okras. Radio-amaterja iz Novoga mesta, ki je pod navedeno šifro oddajal, obveščamo, da je neki radioamater v Sabcu sprejel njegove signale. Dopisnico lahko dvigne na našem uredništvu. Primer dokazuje, da se tudi v Novem mestu mladina močno zanima za tehniko.

• Pretekli teden je začela delovati v Novem mestu večerna politična šola, ki jo je organiziral Občinski komite ZKS Vpi-sanih je 35 alustateljev, ki si trikrat v tednu utrgajo čas za izobraževanje.

• Spet po komunalni upravi! Zai, toda ne gre drugače. Pred tedni smo že pisali, naj se vendar nekdo umili česte, ki pelje z Grma proti blokom na Znančevih njivah — pa zaman. To često opazujemo že dve leti in v tem času še ni videla ne celarja ne gramozca. Bó to začeljo?

• Stanovanjska slika in te-kave s posteljami. Novomeški hoteli imajo skupno 71 razpoložljivih postelj na papirju in reklamah, v resnici pa je stanje drugačno. Hotel Kandija ima 26 postelj, od teh jih gostje lahko dobe 9, hotel Metropoli ima 32 postelj, toda 10 sob je stalno oddanih, gostiče na Loku pa ima 13 postelj, od katerih sta na razpolago le dve. Če hočemo v Novem mestu dobiti strokovnja-

ke, jim moramo nuditi stanovan-ja, kee pa te nimamo dovolj, jih pošljemo v hotel. Strokov-njaskov potrebujemo vedno več, zato bodo kmalu vse hotelske postelje oddane.

• Spakeče — središče pozornosti. V soboto je stal na Glavnem trgu inozemski avtomobil z znakom »Spakeče«, za katerega se trenutno Novomeščani naj-bolj zanimajo. V nekaj minutah je bilo okoli njega precejšnje število radovednežev, ki so ga ogledovali in ocenjevali. Slisati je bilo zelo pohvalne kritike, po katerih bi se dalo sklepati, da bodo v nekaj letih »Spackarji« popolnoma prerastli »čickarje«.

• Zdaj pa zahtevamo! Naš list in Pavlina sta že v kooperaciji obdelovala novomeško Mlekarstvo zaradi prevatitve prodajalne mleka iz mesta v Zabo-vas, pa še vedno nič. Pretekli teden je bilo že slisati, da bo začasna prodajalna v bivšem lokalu »Slovenija« — špote na Glavnem trgu, ko smo si pa danes prostore ogledali so bili še vedno prazni. Zenske so že močno nejevoljne in pravijo, da »gorje, kadar bo mera polna!«

• Gibanje prebivalstva: rojstva: Tončka Hribar iz Društvene-nega trga — deklico, Ivanka Jevšek iz Braljna 52 — dekca, Anica Koscer iz Partizanske ce-ste 14 — dekca.
• Poročili so se: Bogomir Galic, šofer iz Novoga mesta, in Dra-gica Rotar, uslužbenka iz Gotne vase, Ivan Marušič, elektrome-hanik in Marija Popovič, na-takarica, oba iz Novoga mesta.

Komisijer za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri

SGP »PIONIR« NOVO MESTO sprejmetakoj

KVALIFICIRANO KUCHARICO za vodstvo kuhinje

Pismene ponudbe s kratkim opisom dosedanjega dela pošljite na upravo podjetja do 20. oktobra 1956. Možnost obiska vsak dan od 6. do 14. ure na upravi podjetja, soba št. 3. — Samska soba zagotovljena.

Naročajte „Dolenjski list“!

Korajža velja!

Predzadnji teden, v sredo zvečer, se je po Zeleznem kot blisk razširila novica, da je zeleznski lovec Alojz Kužnik streljal v gozdu na divjega prašiča in ga ranil ter da se je komaj še premikal, namreč prašič.

Vse moške je ta novica kar vrgla kvilku in šest se jih je takoj odpravilo v gozd iskat divjega prašiča, ki je na zelenjskih nji vah naredil že precejšnjo škodo.

Ničče ni pomislil na nevarnost, ki bi jim lahko pretela od razsrjenega prebivalca gozda. Oborožili so se s sekiro, glevčkimi vilami (ne z vilicami, ker je bil prašič še živ) in z baterijo.

Neanak bog, ki se je odvijal v gozdu, je vreden, da ga opišemo. Vprašanje je, na kateri strani je bila premoč. Moških je bilo šest, prašič pa sam, a precej korenjaski, saj je brez drobovja tehtal 145 kg. Če ošteevamo še koruzni zdrob, ki ga je imel v želodcu, njegovo hrabro srce, ki ga v boju ni izgubil kot se je videlo pri raztelesenju, ter precejšnja jetra in pljučka, mu misne vesti lahko prisojimo 190 kg. Torej — kar velika mrčinala!

Moški so odšli v gozd, ženske pa ležak koruzo. Toda ta večer delo ni šlo tako od rok kot po navadi. Vse so mišlele na prašiča ter na pogum in neustrašnost njihovih mož in sinov. Temu primeren je bil tudi razgovor, potem ko so se prepričevale, da nikomur ne grozi nič hudega. Bilo je toliko hrupa, kot da se je kdo oženil, ne pa da bo vesak čas »krepnil« v gozdu za vasjo prašič.

Naši pogumni lovec pa so to mahali proti gozdu. V gozdu je bilo temno, ker je akori vejevje prodralo le malo svetlobe, a ta je delala po gozdu grozeče sence in zasledovalcem (počas) poganjala strah v kosti. Pri teka nju sledov so si morali pomagati z baterijami. Ko o našeteli na prave sledove, so že malo manj pogumno nadaljevali pot.

Gledali so »skozi vejevje nebo« in vabljive lučke spodaj v naši ter si na tihem želeli biti doma, čeprav ne ob topli peč; tud; mrala bi bila prijaznejša kot gledati »srti« v očie, četudi bi bila ta emil je prašičeva.

Pes, ki je šel po siedi in z lajanjem kazal pot, je nenadoma utihnil. »Prašiča je našle! so bili vsi lovec istega mnenja. Previdno so se bližali vsak s svoje strani.

Ranjena zverina se je s pojemajimi močmi zavlekla v trnjevo goščo. Prva sta bila pri prašiču moška, ki sta imela vile in sekiro. Bila sta čisto blizu in eden je dvignil sekiro, da bi štetičica udaril. Sekira pa se je zapletla v veje nad glavo in padla na tla tik pred prašiča.

En tedaj, gorje Zeleznskim lovecm! Prašič je besno skočil

ta ni vedel, kako naj jih uporabi. Videl je, kaj mu preti in vili so mu zetele iz rok. V sil je skočil kar na prašiča ter se pognal na drevo, ki mu je bilo najbliže. Vsi ostali so jo pobrsali prej, preden so prišli zraven. Slišali so le, kako je fant

»Po njem jel Adijo, Zelezno! Čeprav bi ga zverina raztrgala, si ne bi upali z dreva. Najmlajši jo je ucvril preko doline na drugo stran. Ko so ga nazadnje vsi junaki zakrivali in se norčevali iz njega, se je izgovoril: »V bližini ni bilo nobenega gabra, pa sem ga šel iskat na drugo strani!«

Eden pa je pripomnil: »Jaz ga pa nisem nič iskal, ampak sem se kar znašel na njem.« Se strel iz lovečve puške in prašič je bil pokončen! Odkor

raje pustil v gozdu. Nato so ga razparali in mu pobrali drobovje. Med mlajšimi gledalci se je vnela razprava:

»Je to svinja?«
»Ne, prašič!«
»Veš zagotovo?«
»Seveda!«

Tedaj se je oglasil eden starejših in dejal, da nima prav ne eden ne drugi.

»Zakaj ne?«
»To je merjasec!« je rekel in vsi so planili v smeh. Se prašič in mlajši merjasec? bi se smejal takemu dočlanju spola, če bi seveda bil še živ.

Nepovabljeni gost zeleznskih njiv je torej premlinul. Njegove posmrtno ostanke so z veliko častjo (saj tega še ni doživel, da bi se na vozu peljal) peljali v Trebnje in v tamkajšnji mesarjari si lahko dobil malinen

šil so v vas po voz in konje ter ga odpeljali domov. Ženske so medtem že zličkale koruzo in ko se je voz ustavil sredi vasi, je vse dril tja, da ga vsak pogleda in pot-p'je. Zenskice so bile prej v strahu, da bo treba moške takoj oprati, pa ni bilo tako hudo. Vsi moški so potrdili misel, ki jo je izrekel eden lovec: da če bi bilo to podnevi in če bi videli, kolikšen je prašič, bi ga

ali velik kos našega hrabrega, a nezaželenega sosesa.

Vsa čast in priznanje lovecu Alojzu Kužniku, ki je že tudi prejšnja leta postrelil več prašičev. Pohvala tudi Zeleznsčanom-pomočnikom! Nekateri so še sedaj malo opraskani, ne ve se pa ali od prašiča ali od trnja. Na uho povedano, najbrž do držalo zadnje. Vsekakor je to dogodek, ki ga ne bomo kmalu pozabili.

ali velik kos našega hrabrega, a nezaželenega sosesa.

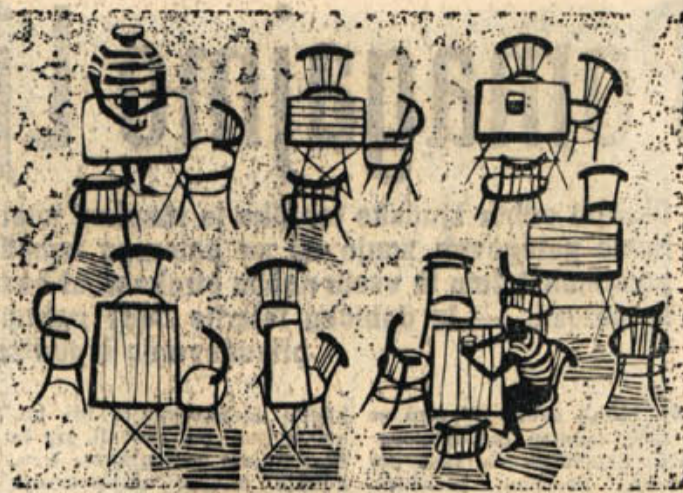
ali velik kos našega hrabrega, a nezaželenega sosesa.

Različni brzini

V mestni hiši v Detroitu (ZDA) so zadnjič iznenada naredili poskusni alarm za primer atomskega napada. Župan je sam z uro v roki kontroliral čas, ki je bil potreben, da so vsi uslužbenci prišli v bunker. To je trajalo 3 minute in 30 sekund. Po koncu delovnega časa pa je župan za šalo kontroliral čas, potreben, da je zadnji uslužbenec zapustil občinsko hišo. To je trajalo točno — dve minuti!

Živi šah

Na dvorišču samostana sv. Lambrechta v Avstriji so nedavno priredili šahovski turnir z živimi figurami.

Bogdan Borčić: KOMIŠKA KRCMA (lesorez — 1959)

Prvi avtobus pri Gospodični!

Mladi in stari planinci se zbirajo na novomeškem Glavnem trgu. Mimo vozijo avtobusi iz različnih krajev Slovenije pravnike na njihova proslava v Suhorju. Pred našo skupino se ustavi avtobus: »So tu novomeški pravniki za Suhorjo?«, »Ne pravniki, temveč planinci, ki bodo odprli cesto do Gospodične«, odgovori predstavnik Planinskega društva (ovaris Godnik sprevodnik). Smeh je tu, razpoloženje se veča, vkljub megli, ki ni nikomur po volji.

Ker nam megla ovira vsakršen razgled, so toliko živahnosti pogovori med vojnjo proti Vani in še naprej do tovarne. Glavno besedo imajo seveda veterani, ne mislim po letih, ampak tisti, ki so bili že tolikokrat po raznih poteh na Gorjancih, da jim je tak čiš, le še sprehed.

»Ali veš, kako sem se pred 40 leti, ko sem šla prvič v Gorjance, bala medvedov in volkov? Kako smo lezli čez drn in strn?«

Z druge strani slišim pripovedovanje tovariša partizana, ki razlaga sosedi o partizanskih Gorjancih, o bolniški idi. Tam spredaj sedi mlad kajževnik, ki je bil z materjo že nešteto krat na Gorjancih — in verjetno razmišlja o Trdnini in njegovih bajkah.

Pri logarnici zagledamo mlade tabornike, ki so si v glavem z lastno delovno silo postavili lično bajtice. 12 fantov iz veda KGR pod vodstvom vodnika Džonja so bili izredno pridni in so uspeli, čeprav so mnogi starejši taborniki malo skeptično gledali na vso zadevo. Videti je sicer mala bajtica, pa bo le lahko prenočevalo v njej 20 oseb, zraven pa je še precejšnja dnevna soba, kuhinja in shramba. Upam, da bodo k otvaritvi na občinski praznik prišli ne le taborniki, temveč tudi starši in prijatelji taborstva.

Ko smo se pripeljali do nove ceste, je tovariš Ivanetič v imenu PD prerezal vrvice in naš avtobus

je kot prvi zapejal po novi cesti, ki za »fikotote« se ni prikladna (je še pesuta z gručem) proti Gospodični. In vendar je priletno pripeljati se do kočice! Ne bojte se, planinci — Gorjanci niso nič izgubili, pač pa ogromno pridobili! Godnik gospodarstvo ni zgradilo te ceste, ki jo bodo po doljšanji v naslednjih letih še do Poloma, samo za sebe, izkoristili jo bodo izletniki in turisti, saj so Gorjanci tako obširni. Ogromno je še skrivnih koševic, vrhov, ki jih bodo odkrivali vsi tisti stari in mladi planinci, ki radi hodijo še bolj po divjini. Te je na Gorjancih še veliko veliko. Na poti proti Miklavžu bo v nekaj letih zrasel hotel — okrevališče, kjer si bodo mnogi naši delovni ljudje lahko okreplili zdravje. Ne le gorjanske gore, tudi naši Gorjanci bodo oživel!

Pred kosilom smo se odpravili po skupinah na sprehode na Trdinov vrh in k Miklavžu. Sam in

tja se je še celo pokazalo sonce! Na jesenski gozd v čudovitih barvah nam je razpoloženje še dvignilo. Ze pri Miklavžu so naši ubrano zapeji nekaj narodnih pesmi, nadaljevali pa smo po kosilu pri Gospodični. Tovariš Ivanetič se je v pozdravnem govoru zahvalil Godnemu gospodarstvu za izgradnjo ceste, nato pa na kratko orisal zgodovino Planinskega društva Novo mesto in gradnjo kočice Vinka Paderšiča pri Gospodični.

Med potjo smo še pobrali v avtobus mlade tabornike, ki so ves dan delali pa so bili vendar veseli in živahni, kot da se je za njih dan šele začel.

Bil je priletan izlet, ki nam bo vsem ostal v lepem spominu, Planinskemu društvu iskrena hvala za tako lepo organiziran izlet. Planinci in vsi ostali, pohitite v Gorjance, ki so najboljšo zdravilo za razražilane živce mladih in starih!

NEKAJ OKROGLIH

DARILO
»Tvoj mož ima v nedeljo rojstni dan. Kaj mu boš podarila?«
»Se ne vem; ali kranca ali prašni stroj. Bom videla, koliko bo hotel zapraviti!«

IMA TUDI PRAV

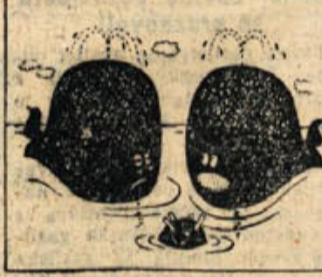
Ona: »Zakaj si pa tako slabe volje? Bodi zadovoljen s tistim, kar imaš.«
On: »Saj tudi sem! Nezadovoljen sem samo zaradi tistega, česar nimam.«

ZA NAJHUŠJI PRIMER

»Jaz imam pri pijanosti svoje pravilo: ko sem zejen, pijem pivo, če hočem biti vesel, pijem vino, kadar se slabo počutim, pijem ganje.«
»In kdaj pijes vodo?«
»Veš, tako hudega primera pa še nisem imel, da bi moral piti vodo.«

VISJA SILA

Mamica pelje na sprehod otroka, pa jo sreča duhovnik. Pogleda obrazček v vozičku pa pravi: »Kako lepo dete imate! Le poskrbite, da ga boste vzgajili v dobrega in poštenega moža!«
»To bo težko šlo,« odgovori z nasmehom mlada mati, »kajti...«

— Vidiš, to je mima! Pravi jo, da je odlično odvajalno sredstvo...

Resnično in zanimivo

70 kubikov lesa je dala ena sama bukev, ki so jo nedavno podrlj v Zumberku. Velikanka je imela 2 metra premera. Najmlajši bralce je vsekakor Hinko Zavrl iz Duge Rese. Ginz je dve leti in pol pa že bere časopise. Samo v enem dnevu se je naučil 8 črk. Štetj zna pa samo do deset.

114 let stara ženska je umrla v Bosiljevu (karlovški okraj). Ko se je rodila (1845) je živel in pesnil še naš Prešeren. Stara Soka svoj živ dan ni bila bolna.

Most v okolici črke S imajo med Bosiljevom in Generalskim Stolom. Ta edinstveni most v naši deželi je še iz turških časov

Novi zobje so začeli rasti 105 let stari »babj Sari Antiča iz Grobnika pri Veljunu. Delavca, ki zasluži vso čast, so imeli v Bombažni industriji v Dugi Resi. Ivic Andrija je delal v tem podjetju 51 let, ne da bi bil kdaj izostal z dela ali bil bolan.

Slepi šahist

Dragoljub Baretič je slep, pa vendar igra šah tako dobro, da je postal prvak Novega Sada. Star je 24 let in je študent filozofije. Ima naslov mojstrskega kandidata. Kot slepi šahist ima pravico odpavati figure na deski vendar to svojo pravico uporabi le proti zelo močnim

Prvo poročilo z Meseca že prodano

Znanj ameriški ilustrirani časopis »Life« je za pol milijona dolarjev kupil prvo poročilo z Meseca enega od sedmih pilotov, ki so se prostovoljno prijavili za potovanje na Mesec. Časopis je tudi poslal tri re. porterje v taborišče, kjer trenirajo piloti vesolja, da bodo zbrali vse podatke o pripravi poleta na Mesec.

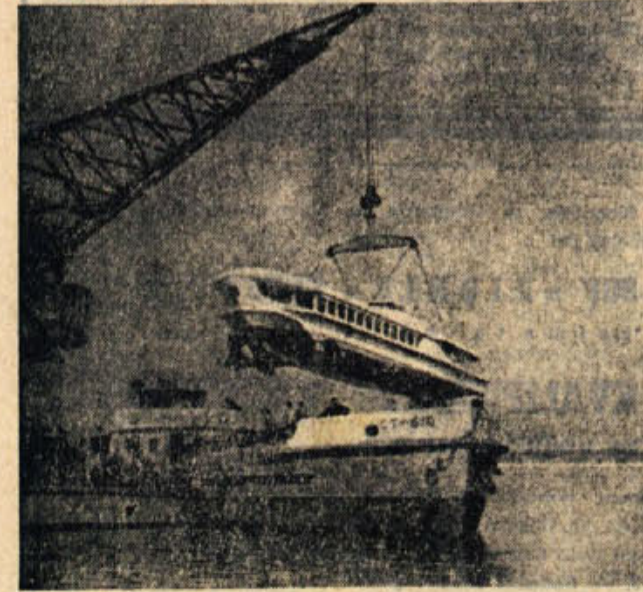

Med svojim obiskom v ZDA je sovjetski premier Hruščev obiskal med drugim tudi eksperimentalno zootehnično postajo državne univerze v Amiesu v državi Iowa. Tamkaj je z gesto poznavalec potrepjal zavajenega stokilskega štetičca, pri tem pa dejal svojim gostiteljem v spremstvu: »Bog vam je pomagal in vam dal lepo in bogato zemljo. Toda bog pomaga tudi nam, kot v ostalem vsem inteligentnim ljudem.«

Na svojstveno idelo je prišel Luis Richard, študent na Tehničnem inštitutu v Chicagu, ZDA. Ker se je naveličal vnenomer hoditi peš v oddaljeno šolo, denarja za avto pa ni premogel, je montiral majhen motorček, kakšen pogajnja avionske modele, na navaden sikro, pa je dobil motorček, ki ga s hitrostjo do 20 km/h vozi po vsem Chicagu. Iznaidljivo, kajti!

Sovjetska kozmična raketa »Strela« je ponesla na Luno aparature in predmete, — ki so bili označeni z emblemi, kakor jih kaže gornja slika.

Po vseh naprednih pomorskih deželah Zemlje se vedno bolj uvojavlja kot praktično potniško vozilo v obalnem prometu tako imenovani hidrobus. To so hitri motorni čolni z izredno močnimi motorji, ki lahko dajejo tem vozilom do 50 km/h. Znotraj se obremenjeni kot pravi avtobus in lahko prepeljejo od 70 do 100 potnikov hkrati. Zaradi izredne hitrosti so zelo ekonomični. Na silki je videti tak potniški hidrobus, ko ga v ladječelcu v Gorkem in Sovjetski zvezi pripravljajo za prevoz v Jakutijo, kjer bo uporabljen v obalnem jezerskem prometu.

V POČASTITEV 40. LETNICE SKOJ V NOVEM MESTU

„Pokaži kaj znaš!“

Mladina novomeškega okraja je preteklo soboto in nedeljo na zelo svečan način proslavila 40-letnico ustanovitve SKOJ — predhodnika današnje Ljudske mladine Jugoslavije. Prireditve v počastitev tega mladinskega praznika so bile v vseh večjih krajih novomeškega okraja, osrednje prireditve pa so bile v Novem mestu. Tako so v soboto zvečer priredili v Domu ljudske prosvete slavnostno akademijo s šestrim sporedom, ki so ga izvajali dijaki novomeških šol, razen tega pa je sodeloval še združeni orkester Doma JLA in PD Dušan Jerob pod taktirko dirigenta Mitaga. V nedeljo dopoldne bi morali v počastitev praznika igrati mladinski obojarski in košarkarski turnir, ki je pa odpadel, popoldne je bilo v Domu ljudske prosvete popularno mladinsko tekmovanje v obliki kombinirane oddaje RTV Ljubljana »Pokaži kaj znaš« in »Spoznavaj svet in domovino«.

Veliko zanimanje je v nedeljo popoldne vladalo za mladinsko tekmovanje — za kombinirano oddajo RTV Ljubljana »Pokaži, kaj znaš« in »Spoznavaj svet in domovino«, ki sta jo ob sodelovanju Radiotelevizije, je Ljubljana pripravila Okrajna komite LMS in Okrajna združna zveza.

Z majhno zamudo se je tekmovanje pričelo. V uvodnem delu prireditve, ki je potekala v stilu popularnih mladinskih radijskih oddaj, je tekmovalce in gledalce najprej pozdravil sekretar Občinskega komiteja ZKS Mirjo Thorževski; nato sta spregovorila še predsednik OSS Ludvik Kebe o razvoju mladinskega gibanja od leta 1919 do danes, in predsednik OZZ Tone Pirc o vlogi mladine v boju za napredek v našem kmetijstvu. Nato se je tekmovanje pričelo.

Ob napovedovalca RTV Ljubljane Dušana Erzinova in Tomaža Terčeka, sta izmenoma klicala na oder pred obe strokovni komisiji (za »neznane talente« in za »szipite« iz različnih panog kmetijstva) zdaj mladega glasbenika ali pevko, zdaj skupino mladih združnikov ali združnic, Posamezniki in skupine so odkrivali svoje sposobnosti, trudili so se, da bi bili čim boljši, da bi prejeli čim več točk. Zvrstilo se je 12 skupin mladih združnikov iz različnih krajev okraja, razen njih pa še šest »neznanih talentov« in dva zabavna ansambla. Izmed talentov je bil najboljši mladi harmonikar in komponist Silvester Mihetič, dijak črnomajške gimnazije. Zaigral je lastno poskočno skladnico, ki jo je imenoval po svojem domačem kraju »V Strmcu«, in prejel najvišjo oceno. Strokovna komisija, ki so jo sestavljali prof. Bačar, prof.

Kasenič, Kasteliceva in Jazbec, mu je priznala 37 točk — dve desetki in po eno devetko in osmico. Le za dve točki nižjo oceno je dobila mlada pesnica Alenka Auersperger, dijakinja novomeške gimnazije. Tretej nagrado je s 34 točkami osvojil plesni ansambel novomeških gimnazijev septet »Dizy combos«, ki je zaigral dve skladbi za plesni orkester.

Moramo priznati, da so drugo skladbo v »dixie-land« stilu kar dobro zaigrali, vendar vsilje ocene niso zaslužili, ker ansambel še ni dovolj vigran. Četrtto mesto je zasedel kvintet Bukovšek iz Brežic z enakim številom točk kot »Dizy combos«. sledili pa so še mlada pesnica iz Metlike Alenka Bano, pevki

Zgončeva in Peterlinova itd. Tudi tekmovanje skupin mladih združnikov je bilo zelo zanimivo. Vsi po vrsti so pokazali solidno znanje v posameznih panogah kmetijstva. Ko sem po tekmovanju povprašal »magovalke — mlade združnice iz Metlike, kako so se pripravljale na tekmovanje, da je šlo tako gladko, so mi odgovorile: »Učile smo se, prebrale smo vse v zvezi prašičev, no, in uspelo nam je.« Zanimalo me je, če so morda od organizatorja tekmovanja — Okrajne združne zveze — prejеле kaka navodila ali celo vprašanja, pa so mi odgovorile: »Da, vprašanja smo vsi dobili, seveda ne samo tri kot na tekmovanju in nanje smo se pripravili.«

Mlade združnice iz Metlike — Nada Težak, Slavica Simončič in Marija Zuzelj, — po pravici prejele prvo nagrado, čeprav so isto oceno — 40 točk — prejeli tudi mladi združniki iz Sevnice. Odgovarjale so vse tri, vsaka na eno vprašanje, njihovi odgovori pa so bili izčrpni, kratki in jedrnat. Po tri desetke in eno devetko sta prejeli skupini mladih združnikov iz Dobrnica, ki so odgovarjali na vprašanja iz poljedelstva in Velike Loke, ki so obdelali področje perutinarstva. Peto mesto so zasedli novomeški mladi združniki, ki so odgovarjali na vprašanja iz živinoreje, tolažilne nagrade pa so prejeli še aktivni mladi združniki iz Brežic, Dragutina, Cerkeja, Struče, Sevnice (II) in Metlike (II). Strokovna komisija, ki je ocenjavala skupine, so postavljali znani kmetijski strokovnjaki ing. Miklavc, ing. Trebarjeva, Sodja in ing. Dvoržak.

Zanimivo mladinsko tekmovanje, ki ga je na magnetofonski trak posnela tudi RTV Ljubljana, je popolnoma uspelo. Zelej bi še več podobnih prireditve!

Nada Težak, Slavica Simončič in Marija Zuzelj, tri mlade metliške združnice, so si s točnimi odgovori in zares lepim znanjem zaslužile prvo mesto.